

LLUCMAJOR

DESEMBRE 1.983

de pinte en ample

Número 28 - Preu 60 Ptes.

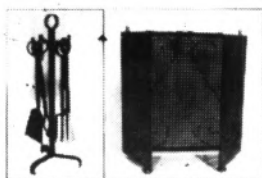
ANADA A LLUC A PEU

**ENTREVISTA
AL PRESIDENT
CANYELLES**

**DESCOBERTA
UNA FORTALESA
MUSULMANA A
CURA**

Simpson 2 (138 x 53)

Simpson 3 (47 x 61)

FERRETERIA

DROGUERIA - ARMERIA

Can Tanez

TOT EN BRICOLAGE

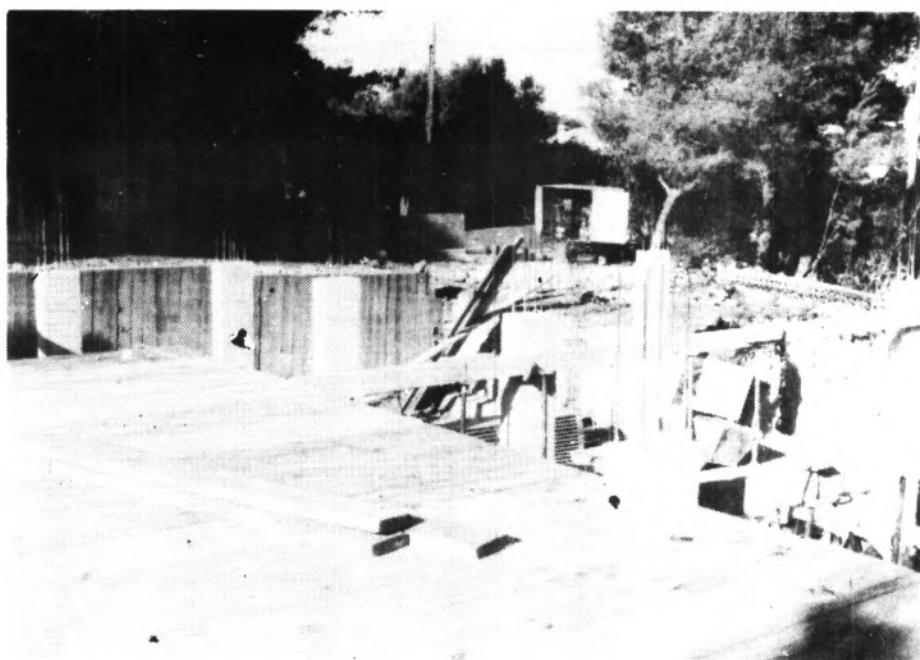
EINES

P.L. ESPANYA N°47

Llucmajor

TEL. 66 04 43

ASSOCIAT A

EMPRESSES

Fullana

UNA EMPRESA MODERNA
AL SERVEI DE LA CONSTRUCCIO

Convento, 157 - Tel. 66 04 60
LLUCMAJOR

Revista mensual
Depòsit Legal PM 350-1981
Any III

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor.

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
Carrer Esperança, 2
(Lluçmajor)

DIRIGEIXEN:
Catalina Font i
Maties Garcies.

COL·LABOREN:
Francisca Barceló
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Jordi Bayona
Francisca C. Cabot
Francisca Capellà
Miquel Cardell
Joan Clar
Sebastià Coll
Bartomeu Font
Antoni Garau
Coloma Julià
Miquel Mascaró
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margarida Palou
Sebastià Rubí
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Joan Socías Socías
Arnau Tomàs
Pere F. Torrents
Francesc Verdera

SECCIO ESPORTIVA:
Coordinador:
Joan Quintana

Col·laboren
Jaume Clar
Joan Clar Coll
Jaume Manresa
Bartomeu Trobat
Bernat Vadell

FOTOGRAFIES:
M. Clar
Fermín
C. Julià
Mut Fotos

IMPRIMEIX:
Edicions Manacor, S.A.
Ronda del Puerto, 60

EL PENSAMENT DE LA
REVISTA S'EXPRESSA
NOMES A TRAVÉS DE
L'EDITORIAL.

Es Trenc

Quan escrivim aquest comentari s'estan visquent moments decisius per a la supervivència d'Es Trenc com a espai natural lliure de ciment, d'edificacions i de brutor. De totes maneres, però, res no hi ha encara definitiu i és massa prest per repicar campanes en senyal de victòria.

El que és cert és que hem seguit l'evolució dels fets amb interès i que hem assistit al debat parlamentari de dia 17 de novembre, on va començar el procés de "replantejament" de la polèmica urbanització. Què hi vérem, en aquest debat? Ni més ni manco que un canvi de 180 graus de la postura d'Unió Mallorquina, cosa que per molt xocant que a alguns resulti mai no podrà ser criticada, si vertaderament produeix els efectes desitjats: la conservació d'Es Trenc.

Això no obstant, Unió Mallorquina (sense voler ara anar a cercar per què d'antany va col·locar en el govern autònom uns homes, les intencionalitats urbanitzadores dels quals ja devia conèixer prou bé en el seu moment), no va tenir en el transcurs del debat una actitud gaire clara: En primer lloc va transformar la proposta proteccionista del PSOE, al·legant motius tècnics, en un sentit que dóna carta blanca al govern. En segon lloc, va rebutjar una proposició del PSM que proposava iniciar els tràmits de declaració de parc natural. Per últim, com en el cas anterior, va tornar unir les seves forces a les d'AP contra una esquerra solitària que demanava protecció també per a un espai de Menorca.

Confiem, però, que el compromís adquirit per UM —sobretot a la vista de la pressió popular, de certes dissidències interiors i de l'actitud del Foment de Turisme, la PIMEM i l'ICONA— tenguí com a solució final l'adequada protecció d'Es Trenc i Es Salobrar.

Al marge de tot aquest joc de partits, no oblidem que dins una Mallorca infestada d'urbanitzacions (moltes de les quals són autèntics desgavells) necessitam amb urgència la conservació dels espais verjos que resten. I no parlem només d'Es Trenc, sinó també de la Serra de Tramuntana, s'Albufera, Cabrera, s'Avall, Sa Dragonera... Davant aquesta situació s'haurien d'aclarir certs extrems que els intoxicadors interessats volen embullar:

1) La conservació d'aquests espais no suposa impedir el creixement econòmic ni atempta contra la propietat privada (en tot cas, en nom del bé comú, la limita) ni dificulta l'economia de certs municipis (Campos rebrà 2.500 milions per millorar els regadius i l'agricultura). Quin sentit tendria, si no, que el Foment del Turisme i la PIMEM també s'oposin a la urbanització?

2) La coincidència de sectors ideològics i socials tan diferents, demostra que aquesta reivindicació no està instrumentalitzada per ningú.

3) El moviment ecologista té una força que s'ha d'escoltar i respectar (serien capaçs els urbanitzadors de convocar una manifestació de deu mil persones a favor de les seves iniciatives?). D'altra banda és una grolleria confondre els ecologistes amb vandals, terroristes, drogadictes o "domingueros", tal com volen fer creure alguns mitjans de (des)informació partidistes.

4) Traslladar la responsabilitat de les urbanitzacions mal fetes a Mallorca durant els anys 60-70 a la falta d'interès dels ecologistes és, com a mínim, una immoralitat. I ho és perquè els mateixos que ara aplaudeixen la urbanització d'Es Trenc són els qui no fa tant encimentaven tot Mallorca, mentre el moviment ecologista no podia néixer donada la falta de llibertats, dins la qual tant bé es trobaven els senyors d'AP (vegeu l'entrevista al Sr. Canyelles). També resulta escandalosament tràgic-còmic que el Conseller Saiz ara parli de protecció a la natura quan ell, per exemple, és el qui ha convertit la històrica caleta de Santa Ponça en un port esportiu que l'ha degradada.

5) El projecte d'urbanització d'Es Trenc tècnicament pot estar ben fet i, per tant, en un altre lloc tal vegada seria admissible. Ara bé: allà on es vol situat és un espai únic on tots els elements s'interrelacionen de tal manera que qualsevol acció ha de resultar perjudicial per al conjunt natural.

Per tot això, desitjam que hagi arribat definitivament l'hora de la conservació d'Es Trenc com a parc natural de tots els mallorquins. Serà una passa històrica de la qual tots —excepte els especuladors de sempre— ens n'haurem d'alegrar.

NOTICIES LOCALS

ELS EMPRESARIS LLUCMAJORERS ES REUNEIXEN

El passat 3 de novembre, una representació de cada gremi es reuní als nous locals de Ca'n Tia Taleca per parlar d'una possible associació d'empresaris llucmajorers, proposta sorgida de Julià Salleres i Jaume Clar. Va presidir

la taula una representació de PIMEM (Petita i mitjana empresa de Mallorca) formada pel president D. Peña i el secretari tècnic M. Angel. Se va nomenar una Junta Gestora provisional per confeccionar uns estatuts per tal d'aprovarlos. La Junta Gestora va quedar formada de la següent manera: President, Jaume Clar de "Comercial

Born"; vicepresident, J. Salleres de "Mallorquí-

mica"; secretari, T. Vidal de "Prefama"; tresorer, A. Rosselló de "La Palmera"; vocals: M. Rubí, J. Burguera, P. Mojer, G. Garcias, F. Monserrat, I. Garí, M. Llompert, P. Julià, J. Salvà, G. Monserrat, J. Clar, T. Clar, M. Filori i Ll. Fullana.

La intencionalitat de l'esmentada associació és estar units per tal de fer una força comú i d'invertir els doblers dins el poble.

A la passada reunió es va convidar una petita representació de cada gremi; un cop aprovats els estatuts es convocarà una assemblea general per elegir la Junta Rectora definitiva, on es convidaran tots els empresaris. Aquesta reunió està prevista pel mes de gener. Per presentar noves candidatures, dirigiu-vos a l'actual president provisional.

ASSOCIACIÓ DEMOCRÀTICA DE PENSIONISTES I JUBILATS DE LLUCMAJOR

A Llucmajor, s'ha creat l'Associació Democràtica de Pensionistes i Jubilats que compta de moment amb una quarantena d'afiliats. Pertany, aquesta associació a la Unió Democràtica de Pensionistes i Jubilats d'Espanya que compta amb uns 600.000 afiliats.

La idea de formar aquesta associació ha sorgit per atendre les inquietuds dels jubilats i pensionistes i també llurs problemes. S'espera aconseguir certes millores socials en benefici de tots els nostres jubilats. Per a qualsevol in-

ELECTRIC *Calafat*

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

Comunica als clients
i amics l'obertura
del nou establiment
al carrer de Sa Fira, 3
destinat a la venda
de:

- *ELECTRODOMESTICS
- *ARTICLES D'ELECTRICITAT EN GENERAL
- *OBJECTES DE REGAL
- *LLISTES DE NOCES
- *CLUB DE VIDEO

CONTINUANT ELS HABITUALS SERVEIS

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES
SERVEI TECNIC

SISTEMES D'ALARMA I SEGURETAT
ANTI-ROBO

INSTAL·LACIONS D'ENERGIA SOLAR

Ronda Migjorn, 90 - 2n. - Tel. 66 06 08 - LLUCMAJOR

formació, us podeu dirigir a la Plaça Espanya, 28, tlf. 66 00 35 i l'horari és de dilluns a divendres de les 18 a les 20 h.

PREMI DE CERAMICA PER A M. LLUM VALLES

L'Ajuntament de Manises va convocar el XIIè concurs Nacional de Ceràmica, on participaren 97 autors, dels quals 5 eren de les illes.

El premi Vicenç Diez, dotat amb 50.000 pts, fou otorgat a l'Obra "ONES" de l'artista M. Llum Vallès, a la qual donam l'enhora-bona.

NOVA DIRECTIVA D'UM

El passat dimarts, dia 14 de novembre, tingué lloc al local "Gran Vía", una assemblea general d'UM local per a l'elecció del Nou president, ja que l'anterior, Sr. G. Aulet havia hagut de renunciar al càrrec per motius de salut. També s'havia d'elegir el nou comitè local.

Assistiren a la reunió el Sr. J. Albertí i el Sr. P. Morey.

El Sr. Maimó va fer referència a l'augment d'afiliats des de les passades eleccions, i compten amb 76 afiliats. L'única candidatura presentada fou aquesta:

-President: J. Maimó i Suau

-Secretària: Sra. Joana M. Nadal.

-Vocals: B. Tomàs, B. Adrover, M. Manresa, M. Bonet, A. Pons, J. M. Espasandín i M. Gelabert.

Els resultats de la votació per a president i secretari son:

-vots a favor: 33

-abstencions: 1

-blanc: 4

-negatius: 1. El total de vots va ser de 39.

El nou president Sr. Maimó demana la col·laboració de tothom i ofereix la pròpia. Les seves paraules foren aquestes: "Així com el rei en certa ocasió va dir que vol ser el rei de tots els espanyols, així també vos dic que voldria ser el president de tota la UM local". Donà l'enhora-bona al president

del partit per la decisió presa en l'assumpte d'es Trenc. El Sr. Albertí agrai al Sr. Aulet la tasca realitzada i donant-li les gràcies pel seu treball. Exposà els motius del canvi de postura en relació a l'urbanització d'es Trenc, que segons ells, es va prendre unànimement.

Després d'afegir que els mallorquins desitjaven aquesta decisió i que en-

Després d'afegir que els mallorquins desitjaven aquesta decisió i que entitats com la PIMEM, el Foment de Turisme i

ICONA ho recomanaven es va tancar l'acte. Acte on

la cordialitat i l'animació foren la nota dominant.

Hem rebut a la redacció aquest poema anònim, amb la intenció que el publiquem a aquestes planes.

LA NEVADA

Mirau l'aire tremolós,
embolcallat de blancors,
poncelles caven en terra,
pel pla i per l'alta serra,
que vesten els camps de neu,
donem gràcies al Déu!

purpurina i serpentina,
llavors que baixen del cel,
i mai posaran arrel.

Transfigurat el paisatge,
llueix una nova imatge,
endiumenjat de pedreria,
presumeix amb alegria,
mostrant-se tot orgullós,
de que el món li retri honors

I quien raig de poesia,
llenega amb harmonia,
cabelleres, teranyines,

L'IMPRESA Moderna

amb ocasió de la "Darrera Fira" i la IV Mostra, va sortejar entre tots els seus clients i visitants, els 4 toms de la Història de Lluçmajor.

Va esser la guanyadora la Sra. Francesca Tomas de Vidal.

IMPRESA

Tota classe d'impresos, de luxe, comercials i de propaganda.

PAPERERIA

Tot en material escolar i objectes d'escriptori.

PERFUMERIA

Gran exposició d'objectes de regal.

Moderna

Carrer de Sa Fira, 10

Tel. 66 03 10

LLUCMAJOR

Antoni Ginard, President del Club Nàutic S'Estanyol

Antoni Ginard Torelló és president des de fa poc temps en el Club Nàutic de S'Estanyol. Noltros hem parlat amb en Ginard, un home jove, tot dinamisme i ganes de fer coses importants per la entitat. Per la nostra revista hem preguntat.

-Toni, perquè et presentares a la presidència?

-Perquè m'ho demanaren un grup de bons amics i que estimen de veres el Club. M'agrada la proposta i estic a disposició de tots els socis per intentar dur el Club lo més alt possible.

-He vist que estau fent obres.

-Efectivament, es tracta d'un grup de matesos socis ajuden generosament a fer i que, al Club, no li hauran costat doblers. Aprofit l'ocasió per donar les gràcies a tots els qui estan col·laborant.

-Projectes més immediats?

-Aconseguir crear més i més un esperit d'unió entre els socis amb total identificació amb els directius i treballar conjuntament amb el desig de millorar tot quant es pugui en tots els aspectes.

-Es veritat que instaurareu la "Regata Es Trenc"?

-Es una cosa que pot resultar molt interessant i important per la promoció del Club a nivell de tot Espanya i de fora, ja que aquesta regata hauria de tenir una divulgació ampla i hi haurien de prendre part regatistes de diferents nacionalitats. No oblidem també que tenim els clubs veïnats de La Ràpita i la Colònia de Sant Jordi, entre altres. Apart d'això, volem promocionar molt s'esport de la vela.

-Més coses, president?

Antoni Ginard i Andreu Amer, president i comptador del "C.N. Estanyol".

-Millorar tots els serveis i sobretot els que ja tenim que funcionin lo millor perquè així els socis se sentin protegits i contents en benefici comú. Volem que les relacions amb l'Ajuntament i entitats sien lo més bones possible; aquí aprofit per dir que estam, jo mateix i tots els directius, a disposició seva per a qualsevol consulta o suggerència.

-Com està composta la directiva?

-Tenc en Baltasar Ramon Clar com a vice-presi-

dent, en Ferran Hernández, comodoro, Pau Mateu, secretari, Andreu Amer, comptador, Toni Martorell, tresorer, Joan Mas, vocal de serveis, i, en diferents càrrecs hi ha en Josep Penya, Pau Salvà, Joan Mas Tomàs, Marc Sastre, Rafael Sampol, Miquel Ballester, Lluís Pinya, Bartomeu Pons, Gabriel Cortès, Miquel Tomàs, Nicolau Paniza, Toni Sbert, Enric Aguiló i Joan Tur.

Moltes gràcies, president, sort i a la lluita.

Tomeu Sbert.

**SABEU QUE US OFEREIX
"VIATGES XALOKI"?**

- *Bitllets d'avió i vaixell
- *Reserves d'hotels
- *Lloguer de cotxes
- *Viatges de negocis i vacances

TOTS AQUESTS SERVEIS ELS TROBAREU A
"VIATGES XALOKI", SENSE CAP TIPUS DE
SUPLEMENT SOBRE EL PREU OFICIAL

C/. Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 - 54 - 58

S'ARENAL

**PER UNA BONA FEINA
RECORDAU:**

PEREGRINACIO A LLUC

El passat dia 20 de Novembre, els pobles que pertanyen al sector eclesiàstic de Llucmajor-Santanyí, Alqueria Blanca, Calonge, Cala d'Or, Campos, Salines, Colònia de Sant Jordi, Llombards i Llucmajor-ens vam trobar a Lluc per venerar la Mare de Déu. Especialment dins l'any de Lluc, en commemoració del centenari de la coronació pontifícia: "El 10 d'agost de 1884, uns dotze mil mallorquins reunits en el Santuari de Lluc, oferiren a la Mare de Déu de Lluc, com a Patrona de Mallorca, tres corones. La corona de plata daurada preparada per subscripció popular, la corona dels literats de la renaixença mallorquina i la corona dels mestres de música. El bisbe de la diòce-

si, com a delegat del Papa Lleó XIII, imposà solemnement la corona a la imatge, reconeixent-la com a Patrona de l'Illa".

Nosaltres, els llucmajorers, per commemorar aquest centenari partírem a Lluc de tres maneres:

-A peu de Lluc. Unes vuitanta persones el vespre del 19 al 20 partiren tira-a-tira, amb les sabates ben ajustades, cap a Lluc i cametes no hi manquen, amb un peu davant l'altre toparen Algaida, Sancelles, Inca, Selva i Caimari per enfilarse comellar amunt fins al Salt de la Bella Dona. Els primers

arribaren devers les set del matí, a trenc d'alba.

-A peu de Caimari. Unes cent vint persones de tota mena d'edat pujaren a l'autocar a les 6 del matí per pujar a Lluc a peu des de Caimari amb els altres marxaires llucmajorers de la nit anterior, i aleshores ja eren a Lluc. Paciència, camina caminaràs i a Lluc arribaràs.

-En autocar. A les vuit i mitja del matí sortiren sis autocars plens de llucmajorers per trobar-nos tots a Lluc. Podem dir que, de Llucmajor, hi va haver més de sis-centes persones.

A la Font Coberta ens topàrem tots amb els altres pobles. Una celebració de la Paraula ens introduí a l'esperit de la jornada, essent la culminació la Missa, on oferírem a la Mare de Déu els fruits dels nostres camps, amb l'acompanyament de l'escolania de Lluc.

Dinats, panxa plena i un poc de son, s'inicià la gran festa al lloc de l'acollida per al centenari.

Per acabar la jornada,

el rosari pel camí dels misteris i la Salve d'acomiadament a la Mare de Déu cantada a la Basílica.

"Dins el cor de la muntanya Mallorca guarda un tresor... Lluc per Mallorca és encara lo sant racó de la llar: I dins la llar de sa mare; ¿Quin cor no es logra

escalfar?

Nostra pregària inflamada amb cor de mare escoltau: Verge de Lluc coronada, damunt Mallorca regnau!

"ES LLEVAT".

Materiales Construcción

Amengual

DISTRIBUIDOR DE CAOLITA

glassi
color

FABRICADO POR FORMICA ESPANOLA S.A.

ALMACEN:

Ronda Migjorn, 154

Teléfono 6C 09 59

LLUCHMAYOR (Mallorca)

Parlen els nostres polítics**Gabriel Canyelles, President del Govern Autònom****«EL GOVERN CENTRAL NO TE VOLUNTAT AUTONOMISTA»**

Amb la intenció de donar a conèixer el funcionament de les just estrenades institucions autonòmiques i la labor dels polítics que hi representen els ciutadans de les Balears, encetam a partir d'aquest número una sèrie d'entrevistes amb els màxims dirigents polítics illencs.

Per començar oferim als lectors l'entrevista que fem al president del govern autònom Sr. Gabriel Canyelles en el seu despatx del Consolat de la Mar. A través d'aquesta entrevista hem intentat oferir les posicions del govern autònom per boca del seu màxim responsable. En edicions successives desfilaran a través d'aquestes pàgines Jeroni Albertí, president del Consell Insular de Mallorca; Fèlix Pons, portaveu del grup parlamentari socialista; i Sebastià Serra, en representació d'Esquerra Nacionalista - PSM. D'aquesta forma hauréu donat veu a totes les forces polítiques representades dins el Parlament Balear. Per més envant tampoc no oblidam els llucmajors que tenen càrrecs de responsabilitat dins els organismes autonòmics o centrals, com són Gaspar Oliver, conseller d'Indústria i Comerç; Jaume Llompart, conseller d'Interior; Antoni Cicerol, president del Parlament Balear; Antoni Ramis, senador. Hem volgut començar, però, entrevistant els representants polítics de totes les illes, perquè, més que una visió estrictament localista, ens ha interessat oferir una panoràmica política d'abast general.

-Sr. Canyelles, si s'hagués de presentar als nostres lectors com a persona, amb quines paraules ho faria?

-Diria que som un mallorquí de 42 anys, casat, amb tres infants, que vaig estudiar el batxillerat a Monti-Sion i que posteriorment vaig cursar Dret i Econòmiques a la Universitat de Deusto (Bilbao). Una vegada acabats els estudis vaig fer feina a diverses empreses de Palma i, més tard, vaig posar la meua pròpia empresa de construcció.

-I per què va donar la passa que el va dur a ficar-se en el món de la política?

-Aquesta passa és ni més ni manco que —com molts d'altres— tenia unes determinades idees, una manera de ser i judicar la conducta dels altres i, per ésser honrat a l'hora de fer judicis de valor, havia d'aportar la meua feina, perquè la política és cosa de tots, no només de quatre polítics. En el meu cas, com que l'únic partit amb el qual coincidien les meues idees era Coalició

Democràtica, on estava integrada Aliança Popular, m'hi vaig afiliar pel desembre de 1978, vaig entrar a la gestora i ja per l'abril de 1979 vaig participar en les eleccions municipals.

-A diferència d'altres persones durant la seva època universitària vostè no va tenir cap activitat política, per què?

-Quan jo estudiava no hi havia ni dret ni temps més que per estudiar. Tal vegada hi haurà qui pensi que la meua formació no sigui la més adequada per a un polític, però quinze o vint anys després pens que, si des del punt de vista polític no és la millor, sí que ho és per donar una capacitat de feina que molts desitjarien per a ells.

EL FRANQUISME

-El fet que vostè no mantingués un compromís antifranquista, ens ha de fer pensar que acceptava plenament el règim del general Franco?

-Vol dir que ni tan sols m'ho vaig plantejar. Avui crec que aquells

temps eren tan bons com qualsevol altres. Que no hi havia un règim democràtic? Bé, tampoc a ningú no li importava massa en aquells moments perquè teníem una falta de preparació absoluta. A poc a poc hem anat progressant i hem aconseguit una transformació democràtica correcta, que accept amb molt de gust. A més, crec que la participació constant de la gent pot millorar l'actuació dels polítics i, per tant, benvenguda sigui la democràcia. No tenc cap enyorança de temps passats: n'hi ha que diuen que temps passats varen ser millors, però això no és cert: Els temps millors sempre són els del futur.

AUTONOMIA I PODER CENTRAL

-Quina és la seva concepció de l'Estat espanyol dins l'actual procés autonòmic?

-Això que s'ha anomenat "Espanya de les Autonomies" ve determinat per títol VII de la Constitució, que no parla de federalismes ni de desfederalismes. La Constitució és ben clara: constitueix unes regions i unes nacionalitats diferenciades que tenen capacitat de decisió pròpia.

Aquesta capacitat l'hem de desenvolupar a poc a poc, amb cullereta perquè és molt complicat. Passa, però, que el que està reconegut per la Constitució i l'Estatut no sempre és ben rebut pel govern central, que fa tots els possibles, per retenir les competències al màxim. Per a nosaltres el procés autonòmic és ben rebut, però ens estam quedant amb les ganes d'aconseguir una autèntica autonomia. Jo crec que el problema fonamental és que uns pensaren que l'autonomia era una cosa que no es complicaria, altres que, en la seva ignorància, pensaven que amb dos dies estaria tot fet i que es podria passar d'un estat centralista a un altre descentralitzat. I aquest pas és un procés molt llarg, pensant que hi hagi voluntat del poder central i de l'autònom de descentralitzar. I en aquests moments no existeix aquesta voluntat de part del govern central.

FALTA DE CAPACITAT ECONOMICA

-Diu això perquè el govern central ara està en mans del PSOE i l'autònom en mans de la Coalició Popular?

-No, aquest enfronta-

ment entre Estat central i Comunitats Autònomes és independent del fet que sigui socialista o no. La mateixa tensió que tenim nosaltres la té la Comunitat de Castilla-La Mancha, que és socialista. Passa que hi ha una lluita entre la formació estatalista de l'administració de Madrid, que no vol perdre la influència, i les noves comunitats autònomes. Aquesta lluita només es pot superar amb bona voluntat de les dues parts. En aquests moments, però, hi ha una forta lluita per motius econòmics. El fet és que el poder polític ve en funció del poder econòmic i, per tant, al govern actual, li sap molt de greu perdre aquest poder polític i manté per a ell el poder econòmic. Aquest poder se centra en punt bàsic: mantenir la capacitat inversora. Com que a Madrid, per sistema es queden amb els doblers per a les inversions, les comunitats autònomes es veuran abocades a ser merament administratives.

ELS PAGESOS: DE LA DESCONFIANÇA A LES COOPERATIVES

-Passem a tractar aspectes concrets de la seva labor de govern: quines són les metes que vol aconseguir en quant a agricultura?

-Dins la nostra economia, l'agricultura és un dels punts més difícils i més mals de regenerar. Sobretot perquè trobam sempre un problema molt greu: l'agricultor és una de les persones que manco admet directius imposades; el pagès és per sistema desconfiat, i quan algú, des de damunt, li demana una informació pensa: "Aquest em vol fotre, idò faré tot lo contrari". Igualment quan surt una estadística amaguen el 50 o/o de tot quant tenen a fi que mai no es pugui sobre la veritat. Jo crec al marge de tot això, que l'agricultura de Mallorca només té una solució: som una terra on falta aigua, i per tant els cultius han de ser molt selectius. Sobretot s'han de potenciar

«La urbanització de Ses Covetes dóna un benefici a tot Mallorca»

els cultius propis d'aquí. La il·lusió del nostre govern és que aquests productes necessaris per a la gent d'aquí, siguin cultivats aquí. Ja sé que mai no s'aconseguirà tot, però es pot aconseguir molt si deixam de tractar amb individualitats i tractam amb cooperatives i agrupacions d'agricultors. Aquestes agrupacions s'haurien d'especialitzar en un producte determinat per tal de tenir seguretat de vendre i a uns preus en funció d'uns contractes previs amb associacions de consumidors. A part d'això, hauriem de regenerar cultius tradicionals, Però molt abandonats, com és el cas del ametller. Si aconseguim això hauré fet un gran bé a l'agricultura mallorquina.

-Què fa el govern autònom per paliar les conseqüències econòmiques i socials de l'atur?

-Qualsevol cosa que faci un govern mentre siguin actuacions puntuals, concretes, no solventa res més que les necessitats concretes i determinades. La solució d'un govern, sigui del color que sigui, davant el problema de l'atur passa per tres punts fonamentals: 1) Donar confiança perquè la inversió es regeneri. 2) Dotar les empreses de mitjans financers perquè funcionin. 3) Ajudar amb consells i iniciatives perquè els mercats que avui tenim mig perduts els puguin recuperar. Hem de recuperar aquells sectors econòmics que han estat tradicionals; no hem de ser beneïts, el turisme

es desenvoluparà només d'una forma molt determinada i selectiva. Si volem cercar llocs de feina fixos els hem d'anar a cercar dins la indústria i l'agricultura. Qui té la clau del problema de l'atur són les petites i mitjanes empreses, que a Mallorca existeixen en nombre de 180 mil, mentre el d'aturats és de 30 mil.

EL REpte DE L'EMPRESARIAT

-Vostè que és empresari i que políticament manté estretes relacions amb l'empresariat, creu que, a les illes, hi ha aquesta voluntat d'invertir i de crear nou llocs de feina?

-L'empresariat de les illes té dues característiques: voluntat de seguir endavant i imaginació. Només passa que hi ha un poc d'individualisme: cadascú es creu més viu que el veïnat, i això ho hem d'evitar. L'empresariat vol invertir mentre tenguin la seguretat d'uns beneficis. Però si un no està tranquil ni a ca seva, ni sap què passarà i es veu encalçat i perseguit, i no té perspectiva de benefici, s'arriba a cansar. De totes maneres som optimista: per moltes empreses que tanquin, cada dia se n'obren de noves. Això és senyal que hi ha autèntica voluntat empresarial de seguir endavant.

NOUS IMPOSTS

-El govern autònom posarà nous impostos?

-No, nosaltres ens pre-

sentàrem amb un programa en el qual posar impostos era una possibilitat molt remota i ho mantenim. Si es posen taxes per serveis donats, això no és un impost. Nosaltres només arribaríem a posar impostos si haguéssim renunciat a aconseguir la part del pressupost estatal que ens correspon.

-Quines són les línies bàsiques de la política lingüística del seu govern: i com es plasmaran a través de la Llei de Normalització Lingüística?

-Creim que és més arrelat parlar de mallorquí, menorquí i eivissenc que no de llengua catalana; així donaríem satisfacció a molta més gent i evitariem enfrontaments que, gràcies a Déu, al final no han vingut. Però esperem, perquè falta la glopada grossa que és la Llei de Normalització Lingüística. La meua opinió particular en aquest punt és que normalitzar vol dir anar fent normal una cosa que ara no ho és. Però no és cert que avui en dia visquem en una situació de total anormalitat: pràcticament no hi ha ningú que no parli mallorquí. El problema és que hi ha una generació, la nostra, que no va poder aprendre a escriure en mallorquí, per això no es pot pretendre que a partir d'ara tothom el sàpiga escriure. Això són coses que s'han de fer a poc a poc, i amb bones. Si per normalització lingüística algú pretén que hem de convertir en única llengua oficial la mallorquina, o amb única llengua de l'administració o de l'ensenyança, va ben errat perquè això és antiestatutari i anticonstitucional. Desgraciadament hi ha gent que ho planteja així i, miri quin dia ho dic, ja veurà com hi haurà intents de parlar d'ensenyança "en" català, per la qual jo personalment no estic disposat a passar. Jo estic en disposició de passar per l'ensenyança "del" català, sense voler impedir l'altra opció per a qui ho desitgi.

ES TRENC

-No creu que a Mallorca fa falta delimitar uns espais naturals protegits un dels quals hauria de ser Es Trenc?

-Sí, i a Ses Covetes es delimita un espai protegit. Però hi ha tres opcions diferents: 1) Nosaltres, que deim que 500 mts. de protecció costera i un determinat sistema de construir dóna la protecció adequada. 2) N'hi ha que diuen que pràcticament és tot el terme de Campos que s'ha de protegir; és el cas del GOB i d'ICONA en els seus darrers informes. 3) N'hi ha que diuen que la zona protegida ha d'arribar fins a la Serra de Tramuntana. Nosaltres posam limitacions d'espai, de construcció i de capacitat, i en lloc de fer una zona hotelera davant, la traslladam a un quilòmetre i mig perquè a davant hi hagi les construccions familiars.

L'INFORME D'ICONA

-Però l'Institut per a la Conservació de la Naturalesa (ICONA) ha deixat ben clar que fins i tot aquest tipus d'urbanització és perjudicial per a la conservació d'Es Trenc i Es Salobrar com a zona verge...

-Perdoni, però un informe fet per dos senyors duits a posta quan es va conèixer quina era la intencionalitat d'ICONA de Palma, que hi hagués una ordre de Madrid prohibint que ICONA de Palma contestés aquest informe i que duen un senyor de Guadalajara i un altre d'Extramadura i que en 24 hores fan un informe on comparen Magalluf, Pollença i la Platja de Palma amb la platja d'Es Trenc, em sembla inadmissible.

-Es a dir, que quan ICONA de Palma va fer un informe desaconsellant la urbanització, vostès el refusaren perquè l'havien fet a Palma, i ara que el fan uns de fora i que arriben a idèntiques conclusions, també el refusaren perquè els qui l'han fet són de fora...

«Si volem llocs de feina els hem de cercar dins la indústria i l'agricultura»

-Nosaltres no hem refusat res. Deim que entre aquests informes hi ha contradiccions profundes. Aquest informe actual parteix de la base que Es Trenc ja està degradat i que la solució es tancar-lo perquè només hi puguin entrar visites controlades amb finalitats científiques i educatives.

-I posats a triar entre finalitats científiques i educatives o una urbanització més, vostè creu que a Mallorca, l'any 1983, fan falta més urbanitzacions...

-En teoria és molt més hermós que Es Trenc quedi verjo, però també ho és que hi quedin moltes altres zones de Mallorca, i és molt hermós que no es toqui la Serra de Tramuntana... però tot aquest hermós està en contradicció amb tota una marxa econòmica determinada. És molt còmode dir "Aquí no s'hi fa res... però volem llocs de treball", "Aquí no s'hi fa res... però hem de fomentar el turisme". Avui el turisme ha de créixer de forma diferent; per això hem d'aconseguir un equilibri entre la protecció d'una platja i permetre unes condicions molt concretes i determinades d'una urbanització que és un benefici per Mallorca. En el cas de Ses Covetes

cedim part de la nostra naturalesa (la més dolenta, un ermàs, el que no és rendable per a res, el que ni tan sols són le dunes de la platja) a canvi d'un creixement singular que pot donar un benefici a tot Mallorca.

El 23-F

-Per acabar, passem a parlar d'altres qüestions polítiques d'àmbit no estrictament mallorquí. Quan el 23-F en Tejero i companyia pegaren el cop d'Estat, què va pensar vostè?

-No vaig pensar res, vaig anar escoltant com es desenvolupaven els fets a través de la ràdio i la TV. La primera impressió va ser d'astorament, entre altres coses perquè veure una situació d'aquestes pareix co-

sa de temps passats. Després, quan es va veure com es desenvolupaven les coses, va quedar clar que seria un fracàs. Sobretot si un Estat i un poble volen anar per un determinat camí polític, no hi ha força que el mogui. L'intent de cop d'Estat no ha canviat hi ha aturat res. L'únic que ha fet ha estat posar moderació a totes bandes i acostar tothom cap al centre. I això és bo.

LA VI FLOTA USA

-Quan des de les balconades del Consolat de Mar veu els vaixells i els portavions de la VI Flota dels EEUU, quins són els seus pensaments?

-Ah! me pareix molt bé. No tenc cap sentiment antiamericanista ni em sent colonitzat. Aquesta presència és fruit d'uns pactes entre el govern espanyol i el govern americà. Crec necessaris aquests pactes i l'entrada a l'OTAN perquè hem d'estar lligats a Occident i als Estats Units. Si som occidentalistes, ho som amb totes les conseqüències. Jo no me sent tercermundista.

-Què li sembla la instal·lació de míssils nuclears a tota Europa?

-Qualsevol guerra defensiva du aquests inconvenients. No m'apassiona ni m'illusiona, però s'han d'acceptar errada que siguin la cara lletja de la política defensiva.

MATIES GARCÍAS

Cristaleria Lluçmajor

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color - Decorats - Vidres en general

Ronda Migjorn, 105 - Teléf. 66 14 93 - LLUCMAJOR (Mallorca)

Gràcies a l'incendi forestal

DESCOBERTA UNA FORTALESA MUSULMANA A CURA

El mes de novembre, en el número 65 de "L'Avenç", revista especialitzada en Història que es publica a Barcelona, l'historiador mallorquí Miquel Barceló informava d'un fet sorprenent: en el puig de Cura —gràcies a l'incendi forestal del passat estiu— s'han descobert les ruïnes d'una fortalesa fins ara desconeguda.

Els vestigis d'aquesta construcció s'estenen des de les immediacions del monestir fins al penya-segat de la cara nord d'aquesta muntanya. Justament —diu Miquel Barceló— "el complex del monestir ocupa el que devia ser la part central d'aquesta construcció".

El descobriment d'aquesta fortalesa es va produir en el transcurs d'una campanya de recerca i identificació de "ganat" o fonts aràbigues per a la captació d'aigües. Precisament a la muntanya de Cura se'n troben cinc, d'aquestes fonts, cosa que la converteix en la zona de Mallorca on més se n'han trobades. Aquesta gran concentració de fonts s'explica per mor de l'existència d'aquest castell que ara s'hi ha descobert, després que l'incendi fes desaparèixer la garriga i en deixàs a la vista els murs esbaldregats.

L'existència d'aquest "Qastil al-uyñ" o "Castell de les fonts" deu estar relacionada amb el topònim "Castuleyon", que apareix en el *Llibre del Repartiment*, immediat a la conquesta de Jaume I.

Miquel Barceló llança la hipòtesi que l'origen d'aquesta fortificació el trobem en l'època tardana de la dominació romana o en el període bizantí. Durant l'època musulmana la fortalesa degué servir —en paraules de Barceló— "de refugi de les comunitats camperoles del seu entorn que, per les "fonts" que

construïren, devien ser ben potents".

Continua escrivint l'historiador que "resulta estrany que els feudals catalans no l'ocupassin i conservassin encara que només un temps curt". Com que no hi ha constància documental que això passàs, tot fa pensar que aquest castell ja devia estar bastant abandonat durant el final de l'època musulmana o que, en tot cas, només era usat de tant en tant.

De totes maneres, aquestes disquisicions són meres hipòtesis que per verificar-se necessiten la total identificació i datació de les ruïnes. I aquesta identificació només serà possible quan s'haja aixecat el plànol corresponent i s'hagen fet algunes investigacions arqueològiques. Ara, no hi cerquem cap palau enrajolat; quatre parets i basten!

L'ALQUERIA DE RAMON LLULL

Ja que parlem de Cura i de les muntanyes del voltant, fem referència tam-

bé a les investigacions que duen a terme per aquestes contrades el catedràtic de Filologia Joan Miralles i l'investigador santanyiner Cosme Adrover per tal de descobrir amb certesa on se situa l'alqueria que tenia Ramon Llull als peus de la muntanya.

En l'obra autobiogràfica *Vida Coetània*, Llull diu que, amb intenció de pregar, va pujar a la muntanya que no era molt lluny de ca seva. Es sabut que aquesta muntanya on es va retirar Ramon Llull és Randa; per tant, per aquesta zona hi tenia una possessió. A més, Bartomeu Font, en el volum II de la *Historia de Llucmajor* reproduïx un document notarial de 1437 que fa re-

ferència a una finca que tenia per veïnat "L'alqueria que altre temps havia estat de Ramon Llull".

Avui per avui, però no se sap quina era aquesta finca. Només una cosa sembla certa: aquesta propietat de Ramon Llull devia estar situada devers la zona de S'Areta de Vinilegant, Sa Maimona, Alcoraia (Algaida) i Pola (Montuiri). Es a dir, ben davall de les penyes de Gràcia i del Puig de Cura.

A partir d'aquests documents antics i de la inspecció de la zona, Joan Miralles i Cosme Adrover treballen per fixar on se situava exactament aquesta finca del nostre patriarca de les lletres i del pensament.

Maties Garcias

La Palmera
es fasser

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCHMAJOR - Mallorca

XERRADA AMB SOS «ORGUERS»

Ets "orguers" són ets homos que han vengut a la vila per arreglar l'orgue, al manco noltros els anomenam així.

N'han vengut una guarda. Un d'ells només arriba i se'n torna, té moltes de feines mogudes, per qualque cosa és es mestre, considerat un des millors (i més ben pagats?) del món. No vos penseu que sigui espanyol, viu a Espanya però és alemany (que hi fem!). És seu nom s'escriu així: GERHARD GRENZING (cadascú que el llegequi com pugui o com sapiga).

Noltros no li vérem es pèl, tan sols vàrem poder xerrar amb quatre des seus mossos (molt jovenets per cert):

N'Antoni Llauredó, de Barcelona, En Jordi Andújar i En Jaume Campderros, de El Papiol (Barcelona) i N'Antonio Simoes, de Liosboa.

A tots els demanàrem quins estudis tenien i per què es dedicaven an aquesta feina.

Tots conversaven amb un pic, (quan s'hi posaven) però a noltros mos va parèixer que n'hi havia tres que feien colla (eren tots tres catalans, i sa llengua, ja ho diuen, uneix ses persones). En Simoes, portuguès! bé ho sabia de què anava! però havia de contestar tot sol, perquè sa llengua mos separava.

Es catalans mos digueren que per fer aquest treball no eren necessaris uns estudis específics si no que era qüestió de pràctica. A més a més pareixia que estaven embadalits per aquest ofici, ja que el mos definien com un quefer creatiu, interessant i descobridor. Com un mitjà per poder conèixer llocs i persones de tota casta i per tot arreu. Per tant no existeix per ells sa monotonia ni s'avorriments.

Vàrem quedar amb sos pèls drets quan aquests jovençants, de paraula (no sabem de fets), mos digueren que s'única cosa que cercaven com a premi era

QUE L'ORGUE SONAS. N'hi hauria que haurien volgut qualque coseta més.

Es portuguès també hi va dir sa seva. Ell sempre s'ha dedicat a sa música. Ha estudiat en es conservatori.

De tot d'una donava classes de solfa, més tard va descobrir s'orgue, i tant li va agradar que va deixar sa feina anterior i se va dedicar per complet a s'estudi d'aquest instrument.

Ha estat a Holanda (FLENTROP), ha restaurat sa majoria dets orgues de Portugal. També ha estat a França i ara és per Espanya.

Pareix que l'empresa CRENZING li ha pres es gust a sa nostra illa perquè fa deu anys que té homos per aquí i han arreglat ets orgues de Sa Pobla, Campos, Convent dets Agustins, Monges Jerònies i un parell més.

Es de Santanyí, que està desfet, i es de Llucmajor que està mig arreglat.

Això vos pot parèixer poc, però...saps que en du de feina!

Mos digueren que hi ha pics que fan feina més de catorze hores, sense tenir diumenges ni dies feners. Perquè pets orgues tots es dies són iguals com ets animals.

I com que de sa feina surt es profit, aquesta gent en fa, i molta, perquè així són a Alemanya, Noruega, Suïssa, França... "Basquetgen més que ses beies de n'Aulet".

Ara bé, així de vegades en deixen qualcuna de pendent i com diu es refrany: "Qui molt abraça poc estreny".

I tac-tac, ja ho tenim, mos ha tocat a noltros. Aquest orgue de Llucmajor havia d'estar acabat d'arreglar fa dos anys, però en es mateix temps havien d'arreglar es de Toulousse, i...que m'en direu? qui s'atreveix a comparar...Meam si endivinau quin triaren?

Es de Llucmajor va fer primer pes cap de darrera.

A pesar de tot es orguers mos han promès que el podrem estrenar de bell nou d'aquí dos anys per Sant Miquel, si Déu ho vol i...ets orguers també.

Però noltros vos volem dir que si està mes prest, en farem bulla, i si es més tard sabre esperar.

Et orguers tenen una nova per transmetre a tots es mallorquins. Volen

que aquests se'n temin que Mallorca té una gran riquesa d'orgues. No hi d'altra terra en el món que en tan poc lloc tengui tants d'orgues.

Per això podem dir tots ben fort:
MALLORCA TERRA
D'ORGUES

Francisca Barceló
Francisca C. Cabot

BAR - MUSIC CA'N TANO

SI CERQUES UN AMBIENT
AGRADABLE, AMB LA
COMPANYIA DE LA MILLOR
MUSICA D'AVUI,
T'ESPERAM AL
C/. D'Es Vall, 2

LA BARRACA DE CARRO

Aquestes barraques són molt semblants a les que anomenam den roter de brancam. Són de construcció més recent. Són més freqüents i se solen veure al voltant del poble o aferrades a casetes de foravila. Es diferencien de les de roter perquè el portal és tota l'obertura d'una cara de la barraca. Aquest portal s'empra per poder-hi entrar el carro per tal de guardar-lo de les brusques. Això és els que les dona nom. La mateixa barraca té un lloc per posar-hi la bístia. Al fons de la barraca, a certa altura, hi ha dues menjadores o una grossa amb separacions. Alguns pics les menjadores apareixen dins la paret. En conseqüència no servia d'habitable per als humans, sinó per cobrir-se de les pluges de l'hivern o de les soledats de juliol i agost.

Dins el grup de barraques de carro, hi trobam diferències. Per això podem dividir-les en:

-Barraques de carro amb sòtil de lloses. Es la típica i primitiva barraca amb branques i soques que van d'una banda a l'altra de barraca, les quals s'aguanten damunt la travassera llarga. Aquesta és ajudada per una altra travessera que va per curt, que fa la funció de la cara que li falta.

-Barraques de carro amb sòtil, de rodones. Destaquen per la seva cobertura o sòtil anomenat "amb punxa" i construït per unes

grans peces de marès avui no obtenibles en el mercat. Les rodones estan clavades dins les parets i van d'una banda a l'altra de la barraca formant un angle. Les rodones estan afegides per una pasta que tapa les unions.

-Barraques de carro amb sòtil de mitjans. Tenen les parets de pedra, però el sòtil és de mitjans més petits que en el cas anterior. S'han d'unir amb ciment. Molts de pics, per no fer-la fràgil allargaven les ales del sòtil i posaven una tira de mitjans enmig, cosa que li feia perdre altura i guanyar consistència.

-Barraques de carro amb sòtil de rodones coronades. Destaquen pels seus sòtils de mitjans que formen així una volta de mig canó. Damunt, s'hi posa una capa de ciment mallorquí perquè no hi passi l'aigua. Aquestes barraques són les millors per recollir l'aigua.

Moltes d'aquestes barraques han estat transformades posteriorment en casetes, afegint una paret de marès a la cara que falta amb un petit finestró i una porta. D'aquesta manera el carro ja no pot entrar dins la barraca i aquesta perd la seva antiga funció. Aquesta transformació la converteix en les antecessores de les casetes; no tenen un nom clar (nosaltres no n'hi hem trobat: de vegades les diuen barraques, d'altres barraquetes o casetes...

Les barraques es construïen afegides per aprofitar la paret amitgera.

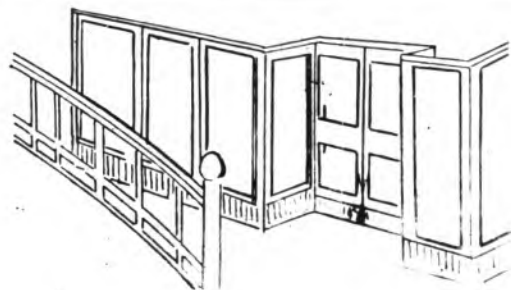
Aquestes construccions són més modernes que les barraques de roter, però fan la mateixa funció. A diferència de les rotes estan situades en porcions de terra que són propietat de qui les treballa. Algunes d'aquestes barraques ja tenen canalitzada l'aigua, que va dins una petita cisterna situada al costat. Dins les transformacions que s'hi han fetes són de destacar una petita foganya al racó, endinsades dins la paret per posar-hi objectes, barres a les parets per penjar-hi coses, tot preparat per a les "comoditats" que als foravilers els ha tocat viure.

Hem trobat un tipus de construcció que no sabem si l'hem d'incloure dins les

barraques o les casetes. Es de planta rectangular, de paret seca a tres de les seves cares i una finestra molt estreta. El terrat du un poc d'inclinació perquè l'aigua no quedi aturada i faci goteres. Per dedins és de volta de mig canó, feta del més fi pedreny de Galdent, digne de la més noble casa.

Aquí acabam tot el que hem investigat sobre les barraques i que vos hem ofert a través d'un article en el qual, per força, hem generalitzat molt. Com a conclusió basta dir que "No hi ha dues barraques igual i que cada una és més guapa que l'altra".

Sebastià Rubí i Tomàs
i Miquel Mut Fullana.

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS**

**ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

Al sorteig celebrat el 18 de novembre, 20 MILIONS DE PESSETES EN PREMIS, resultaren guanyadors a Lluçmajor, D. Miquel Cànaves Perelló, D. Miquel Garau Garau i D. Rafel Requena Mingorrance. A la fotografia: el Delegat de Lluçmajor entrega a D. M. Cànaves les 50.000 ptes. del premi.

Per a l'entreteniment dels pensionistes, el proper dia 12 de desembre, "SA NOSTRA" organitza una EXCURSIO DE COMPANYIA A VALDEMOSA, a més hi haurà visites a altres pobles de Mallorca. Els interessats poden dirigir-se a l'oficina de "SA NOSTRA" per a qualsevol informació.

Un any més, "SA NOSTRA" desitja que passeu unes bones festes nadalenques i que el proper 1984 sia venturós i ple de satisfaccions per a tots.

Molts d'anys.

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

sa teulera

PLANTES D'INTERIOR I EXTERIOR
CENTRES - RAMS DE NUZIA
CORONES
FLORS I PLANTES DE TELA
DECORAM ESGLESIES
ARREGLAM TERRASSES I JARDINS

Carrer Campos 80 - Tel. 66 01 76
Plaça Espanya, 45 - Tel. 66 13 59

CERAMIQUES, VIMET, VIDRE
I PECES DE FANG

PAPERERIA

SOLIXENT

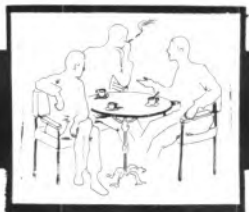
COMUNICA AL POBLE DE
LLUCMAJOR QUE JA ESTA
A DISPOSICIO DE TOTS

HI TROBAREU:

- *OBJECTES DE PAPERERIA
- *PREMSA
- *OBJECTES D'OBSEQUI

C/. Convent, 26 - LLUCMAJOR

Xerrades de cafè

«El peso ideal»

-De cada dia engreix més i no sé què he de fer per perdre pes i panxa.

-I perquè no proves de no menjar tant?

-Si no menj molt. Es que tot m'engreixa!

-En canvi jo puc menjar qualsevol cosa, però no tenc gana. No sé si deuen ser es nirvis...

-A mi es nirvis no me lleven sa talent.

-No dius que no menges molt?

-Sí, però no és per falta de gana. Me suprimesc moltes coses. En aquest temps de botifarons i llangonisses, amb lo molt que m'agraden, només ho mir...

-I que és lo que menges?

-De tot, però poc.

-I perquè no proves d'anar a "El peso ideal"?

-I què és això?

-Un règim alimentici per especialistes, que tant serveix per rebaixar pes, com per conservar-lo.

-Això me convendria...!

-També, per rebaixar grasses hi ha un caramull d'exercicis molt bons, tant pedalejant amb una bicicleta sense rodes, com anant a Gràcia a peu cada dia.

-Jo me pensava que a Gràcia no hi anaven més que per veure la Mare de Déu i complir ses promeses...

-Això era abans. Ara a més a més hi ha un bon Restaurant i un bon Donat.

-No falta més que es pes que perden fent es camí i pujant ses costes el tornin recuperar o augmentar amb un bon berenar... Contem que un homo que se volia amagrir anava a s'Aranjassa a peu, però quan arribava, tenia tanta fam, que s'empessolava una gran paella i llavors no, li quedaven forces per tornar a Llucmajor caminant i esperava s'exclusiva d'En Bo-

leno. Total, que en lloc d'amagrir-se engreixa més.

-Es un fet molt significatiu que demostra que en tots es règims o pràctiques per rebaixar o conservar pes s'ha de tener molta de

voluntat i esperit de sacrifici.

-També estan molt satisfets, diuen, totes ses que han practicat o prenen part en es curset de gimnàsia, que se diu "de manteniment" i que dirigeix un monitor en es Camp Municipal d'Esports.

-Diuen que només hi van ses estufades i desenfainades des poble.

-Són ganes de xerrar. Precísament, ses estufades, o ses inflades, són aquelles que menges molt i se mouen poc.

-Com jo...

UN QUE ESCOLTAVA.

FOTO D'ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITARIA

Carrer d'Es Vall, 21
Tel. 66 00 29

5e ANIVERSARI COMERCIAL BORN VENGUI A CELEBRAR-HO

ENTRAU CAMINANT I PODEU SORTIR EN COTXE,
VAIXELL, AVIO O MILLONARI, JA QUE SORTEJAM
UN COTXE I VIATGES A GRECIA, LONDRES, ROMA,
A MES DE PARTICIPACIONS DE LOTERIA FINS A UN
MILIO DE PESSETES

MOLTS D'ANYS I BONES FESTES

Carrer d'es Born, 23 - Tel. 66 06 36 - LLUCMAJOR

Als 65 anys de la mort de Mn. Miquel Salvà i Llompart

El record inesborrable del Capellà Cànaves

Bartomeu Font i Obrador.

De cada dia ens adonem més de la falta de publicacions locals, especialment d'una obra de caràcter biogràfic compendiosa del llarg repertori de personalitats que, a través de la història, han contribuït d'una manera remarcable al desenvolupament i progrés de la nostra vila. Deim això perquè ara, amb ocasió d'evocar la figura d'un extraordinari llucmajorer com era Mn. Miquel Salvà i Llompart, en complir-se, el 22 de desembre, els 65 anys del seu traspàs, ens ha estat costós l'esforç per a la recerca de les dades essencials d'aquell il·lustre i benemèrit paísà nostre; no desistim, malgrat això, d'emprendre i portar a terme la publicació ja esmentada que, sens dubte, ha de servir per a acostar a les generacions futures la visió total i necessària de la nostra vila com a bressol de nombrosos fills que enaltiren el seu nom i el de Mallorca des del segle XIII a l'actualitat.

Alguns dels que gaudeixen d'una edat venerable han pogut conèixer aquell popular capellà Cànaves del que en tindràn bona memòria i fins i tot se sentiran agraïts perquè tan el seu ministeri sacerdotal com el seu magisteri de Lletres, Música i Dibuix foren en un grau màxim socials i arribaren a gran part de la població infantil i també als joves estudiosos.

Nosaltres, que vàrem néixer 14 anys després de la seva mort, l'hem conegut, admirat i àdhuc estimat per les notícies que ens ha donat amb gran coneixement de causa el seu nebot i parent nostre, el Dr. Pere Francesc Salvà i Salvà, llucmajorer de pro establert a Barcelona des de l'any 1.913 quan acabà la carrera de Medicina a l'Alma Mater de la Ciutat Comtal. Aquest ens ha confiat com a prova d'amistat documents del seu oncle tan importants com el seu Missari autò-

graf que comença l'any 1885, quan tenia 29 anys, i igualment els testaments dels pares del biografat i l'única fotografia presa pel Sr. Tomàs de Rafalet, Pvre., quan es trobava a la plenitud de la vida. Es el millor testimoni per al coneixement de la seva semblança física i espiritual: assegut plàcidament a la cadira de rector, davant el decorat de l'escala monumental, cara ampla i pacífica, robust, traspuant tot ell domini de si mateix, saviesa i espiritualitat. Es la imatge que reproduïm a l'article biogràfic que avui publicam.

Detalls personals, origen i estament.

Els seus pares eren Pere Francesc Salvà i Bonaventura Llompart; el primer era fill de Miquel i Joana Maria Ordines. El seu avi Miquel el 1837 ja es deia de Son Cànaves i era aleshores regidor de l'Ajuntament constitucional de la nostra vila, fill de Miquel i de Joana Maria Torrens. L'any esmentat comprà a Joan Oliver i Vila amb establiment emfièutic una peça de terra de 20 quarterades, camp i garrija, tancada de paret, anomenada la Rota Vella, de pertinències de la possessió de Son Cànaves, confrontant amb la de Son Tetè.

El 29 de gener de 1857, l'àvia del capellà Cànaves, filla de Jaume i de Francisca Aina Rossinyol, disposava el seu testament deixant llegats als seus néts —fills respectius de Jaume— i a Bernat, Joana Maria i Francisca Aina i Pere Francesc, tots aquests fills seus. El darrer fou instituït hereu universal i propietari. Tot això es feia davant el notari Bartomeu Salvà i Pons.

El 7 de setembre del 1860, davant el referit notari, fa testament Pere Francesc Salvà i Ordines, pare del capellà Cànaves. Deixa al seu fill Joan, per dret de llegítima, 20 horts a Son Llompart amb l'obligació de

donar a la seva mare dues quarteres de blat cada any, el sementer de l'Era, situat a ca s'Elet, de 13 horts, una vinya a Galdent, la tercera part de tota la roba blanca, 50 lliures, un càvec, una aixada, un picó i una senalla. Nomena hereu universal el seu fill Miquel Salvà que és el nostre personatge.

El capellà va néixer a la casa pairal del carrer Nou, avui número 13, el 24 de maig de l'any 1855 i als seus cinc anys morí el pare. Es un dels llucmajorers que de bona hora se sentí cridat al sacerdoci i correspon als anys del ministeri de Mn. Mateu Jaume i Garau, cridat per la província a la dignitat episcopal. Però, sens dubte, la personalitat eclesiàstica amb la qual es compenetrà més especialment va ésser Mn. Pere Joan Campins també futur bisbe de Mallorca.

Sentia amb tot entusiasme l'afecció per les Belles Arts, però sempre supeditat a la tasca de l'apostolat. Essent rector de Llucmajor Mn. Josep Oliver, vingué de Sóller el Sr. Salvador Coll el qual quedà admirat de les seves grans condicions artístiques i fins i tot es va oferir a pagar-li viatge i permanència a Roma durant un any, prorrogable fins a un tercer, en concepte de beca-ri per la rama d'Art i Arqueologia. Mn. Miquel Salvà, no obstant això, preferí seguir a la seva terra, passant davant els ulls de tothom com un simple afeccionat; tingué ocasió de conèixer la persona i les obres del Sr. Bartomeu Ferrà i Perelló, el més gran defensor de l'arquitectura neogòtica a Mallorca. L'obra de la Capella-Panteó de Sa Torre, de la família Villalonga, el deixà entusiasmat i d'això en tenim bona prova pels dibuixos de detalls d'aquella obra meravellosa que deixà pregona empremta dins l'ànima del nostre sacerdot i artis-

ta. Es el punt inicial de la total entrega de la seva producció artística a l'estil neogòtic.

La seva activitat artística.

Es impossible fer una llista completa de les obres que portà a terme aquell esperit selecte que passà per aquest món omplint d'alegria, esperança i bellesa l'interior dels amics i circumstants, però farem ací un petit resum d'aquelles. Tan important com les seves realitzacions fou el procés de dedicació i estudi que el distingiren per tot arreu. Sens dubte, que al primer lustre del segle actual, el coneixement d'un dels més extraordinaris arquitectes de tota la història contemporània d'Espanya, com era el Sr. Antoni Gaudí, despertà en la seva sensibilitat un canvi sobtat i revolucionari. Quan el bisbe Campins empenyé la polèmica reforma del trasllat del cor del mig de la Seu al presbiteri per donar-li una visió panoràmica mai no sospitada, el capellà Cànaves fou un dels mallorquins que tingueren la sort de compartir la seva amistat que es féu més oberta quan Gaudí vingué a Llucmajor i el sacerdot li mostrà i explicà amb tot detall la nostra petita catedral que és l'església parroquial. Aquella amistat es profunditzà fins el punt d'entrar en coexistència sincera amb el deixinble estimat del Sr. Gaudí, l'arquitecte renovador, Joan Rubió i Bellver portador a bon terme de l'obra noucentista de l'església parroquial de Sóller. Mn. Cànaves precisament amb aquest recorregué el nostre terreny municipal amb el carruatge envelat que tan lleuger era pel seu cavallet de pèl vermell. Un fruit d'aquella compartida inquietud fou la publicació per Rubió i Bellver de l'estudi de les estructures i morfologia de les nostres barraques de roter estimadíssima, avui, pel seu caràcter exhaurit. En con-

cloent, doncs, després de tot això, el projecte de Mn. Miquel Salvà del casal per el Banc del Foment Agrícola i Industrial, actual Caixa de Pensions, erigit l'any 1908 que és encara ara objecte d'admiració per l'audiència de la disposició i el caràcter ornamental de la seva façana.

Altres contactes amb personalitats importants de la nostra Illa es produïren en diferents moments i circumstàncies amb el nostre capellà: Josep Maria Quadrado, Pere d'Alcàntara Penya, Costa i Llobera i Joaquim Ruyra. Aquest darrer, fundador de la moderna prosa catalana i autor d'obres tan admirables com **Marines i Boscatges**, i el **Rem de trenta-tres**, vingué a Lluçmajor per conèixer la nostra vila i la família i els amics del nebot del capellà Cànaves, ja que la fi-

lla del Marquès de Valle de Broto —aquest era el títol nobiliari de Ruyra—, Maria Lluïsa, esdevindria la seva esposa.

No ens podem oblidar que aquella vocació artística de Mn. Miquel Salvà era globalitzadora i per tant comprenia també una gran dedicació digne d'un professional per a l'arqueologia. Tenint en compte que Lluçmajor és el terme més ric en monuments prehistòrics era quasi obligat que dedicàs molts moments de la seva vida per conèixer-los i estudiar-los. Essent capellà de Ca S'Hereu i del Pedregar, on anava a celebrar amb freqüència la Missa, se li oferia ocasió propícia per a aquesta tasca. Ell fou el primer en traçar els plànols dels nostres poblats prehistòrics més importants, com el del Pedregar, que serviren per a il·lustrar l'article "Res-

tos de construccions prehistòriques en Lluçmajor" del seu amic i col·lega, Antoni Garcias i Vidal, l'Amo En Toni d'Es Forn, a un número del Butlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana; també féu els dibuixos del carro de roda plena per a un treball del Sr. Garcias i Vidal, sortit a llum a la mateixa publicació. Estanislau de Kosca Aguiló, amic del P. Bartomeu Salvà, Provincial que fou de la Tercera Orde Regular a Mallorca, confià a Mn. Miquel Salvà les personalitats arqueològiques vingudes a Mallorca per conèixer els nostres monuments megalítics. Fins aquí arribaren Mair, Watelin i Pagensteger, figures eminents que el mateix capellà Cànaves s'honorà en rebre'ls i acompanyar-los a les nostres Marines i de tot això aquests autors en feren menció en les seves publicacions especialitzades.

A la vila són obres seves, a més del Casal de Foment, la Capella del Cementiri, les Capelles antigues de les GG. de la Caritat i dels SS. Cors, l'orgue de l'església parroquial, els seus domassos i les muntanyes que antany servien per a l'Endavallament del Divendres Sant. Al Santuari de Gràcia, del qual fou el seu primer rector —a ell es deu la promoció de la corona de plata de la Verge l'any 1908— s'hi trobaven les figures dels Reis del seu artístic betlem, obra escultòrica personal. A S'Arenal li pertanyia el projecte de l'església de la Mare de Déu de la Lactància, avui, encara, venturosament conservat per la nostra gestió directa a les sessions de la Comissió per les obres de la nova església. Al pinar de Son Sunyer, li correspon la paternitat de la seva capelleta de la Mare de Déu dels Angels, enderrocada, i la residència dels PP. Franciscans, començada després de la seva mort. Així mateix projectà els convents de les GG. de la Caritat de Santa Maria, Vilafranca i Binissalem, totes dins la concepció de l'arquitectura neogòtica, de la qual fou el seu gran abanderat.

Un aspecte desconegut

del seu quefer fou la cartografia i els plànols urbans, dels quals són bona mostra el més antic conegut de Lluçmajor i del seu terme, al sector del Camp de Batalla i el projecte de la NovaAVINGUDA que amb motiu de la construcció de l'estació del ferrocarril es pensava obrir des d'aquesta fins a la façana de la nostra església parroquial.

No podem silenciar, de cap manera, la gran executòria sacerdotal que fou el nord de la seva vida. A la nostra parròquia ocupà el càrrec de primatxer major per espai de quaranta anys, després d'haver-ho estat ja a la parròquia de Sant Nicolau de la Ciutat; la seva veu era d'or, potent, ben timbrada, entonada i melodiosa i dintre del gran espai parroquial adquiria un caràcter certament especial per eco i ressonància. Era obrer i clavari de la Confraria del Santíssim Nom de Jesús, Consiliari del Cercle d'Obrers Catòlics, Director de l'Orquestra Parroquial, Administrador de l'església del Cementiri, Custos i Rector de Gràcia i capellà del Pedregar.

Cal fer, finalment, una menció especial a la difícil tasca docent d'acord sempre amb la seva concepció cristiana de la vida que queda reflectida a la memòria testamentària, declarant-se humil sacerdot de l'Església Catòlica, Apostòlica i Romana, la santitat i origen diví de la qual proclamava. Les lletres, el Dibuix i la Música eren la substància del seu ensenyament i mestratge i gràcies a la gran concurrència de tant de joves a la seva escola, on adquiriren una formació integral, en sortiren molts futurs professors, sacerdots, músics i mestres de picapedrers.

Maria Antònia Salvà, escriptora inspirada per un estre exquisit i que tenia un instint agut, solia repetir als qui parlaven del capellà Cànaves que aquest, precisament pels coneixements àmplis i universals, era el Miquel Angel de Lluçmajor. ¿Tal vegada no és el nostre biografiat digne de figurar entre els fills il·lustres de Lluçmajor?

Gent de la vila

EN TOMAS, ES SABATER

En Tomàs Clar Ordinas té 63 anys, i des de l'any 40 fa de sabater. Abans era foraviler fins an es 19 anys que se'n va anar a fer es servici. Hem anat a xerrar amb ell per recordar un de tants oficis que de mica en mica desapareixen.

-On començàreu, de sabater?

-Primer, em vaig posar sabater a Ca'n Pola, però sa fàbrica no va anar molt bé i em vaig posar "remendón" i encara hi faig.

-Quina feina fèieu a Ca'n Pola?

-A ca'n Pola feia de de sabater, estava devora una màquina de ripuntar i copava entretais, els posava "alusió" i com que a sa fàbrica un té una cosa i un té s'altra, un se dedica a posar tapes i s'altra tatxes...

Jo no feia sabates...! Llavors no vaig estar bo i me vaig posar remendon.

AMB UN ANY DE MOSSO VAIG POSAR ES NEGOCI

-Com aprengueru aquest ofici?

-Me'n va ensenyar mestre Enric "es Catalanet", i quan en vaig mig sebre, amb un any de mossos vaig posar es negoci a ca ma mare, en es carrer de Sant Llorenç, i llavors a veïnat de sa Fonda "Espanya" fins que vaig venir an es carrer d'es Convent. En Pomereta d'es cap de cantó se va retirar i me va oferir es negoci d'es cossiols i ara amb ses dues coses anam tirant.

-Quines eines emprau per adobar sabates?

-Ses eines principals són es peu de ferro, ses estenalles, sa "cutxilla" (coltell) i es martell. I ja està. Llavors també hi ha es peu de rei, per prendre mides d'es peu, altre temps l'emprava més perquè feia més espardenyes que ara, i sa màquina d'examplar, ses formes, s'estirapeu, s'estrep que té un ferro per treure sa forma quan sa sabata està feta,

ses pines per treure ses tatxes i ses estenalles per entatxar sa sabata.

Hi podem afegir ses alenes per cosir goma o mitges soles, sa llima que s'empra per esmolar sa cutxilla, es bitzego per donar llustre, l'encalentesc an es foc i llavors amb cera negra o groga, pren llustre.

Quan sa sabata havia passat p'es rodillo quedava un "cantó" i el treiem amb sa mitja lluna; quan ripuntàvem amb sa màquina passàvem sa rodeta i quedava es punt ben picat també hi havia es ferro de picar punt.

Són necessaris, a més, es xaire, es martell, es martell prim, sa raspa i es cossiols d'es sabater. Diuen que sant Crespí patró d'es sabaters hi va morir ofegat, però això no sé si és vera, només ho diuen.

ARA JA NO S'ADOBEN SES SABATES

-Quins mals solen tenir, ses sabates?

-Lo que sol estar més espanyat són ses tapes, es tacons, ses mitges soles i tires però vaja! ara, amb això d'estar tot aferrat, ses tires se desferren i a cada punt hi som.

-Vos ne duen moltes de sabates, per adobar?

-No, no, avui en dia sa gent no va d'adobar sabates, no sé si les tiren o que

en fan, però fa 20 anys que sempre tenia ple, tenia un hòmo hores d'excés perquè no podia donar abast; però de dos anys an aquesta banda ho puc dur tot sol i córrer. Ara, de "remendos" no se'n fan, ara sa gent duu "Paredes" i espardenyes.

-Aquesta teina, dona per viure?

-Avui en dia, si tens bastanta feina, així mateix dona, però amb so haver-n'hi poca vé just, fa deu anys hi havia més feina. Ara, de deu nou, s'usen ses tapetes de ferro, un temps feien es tacó ample i posàvem tapetes de goma, però es tacó prim dur més feina, perquè li has de buidar i treure sa tatxa, posar

es tacó pla...

-Com veis es futur d'aquest ofici?

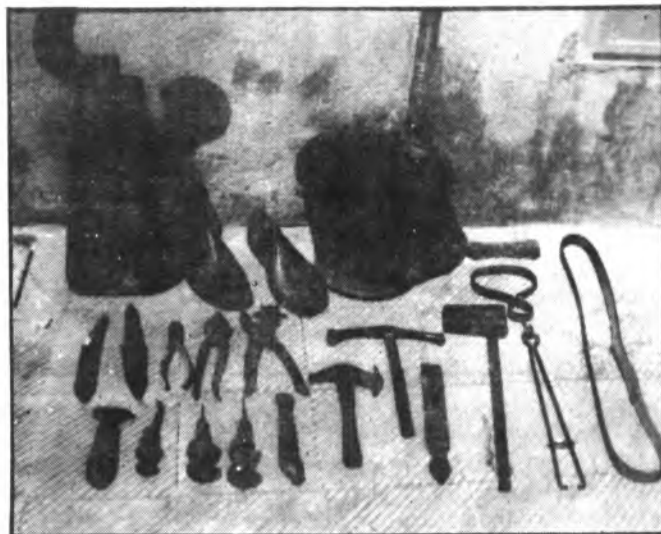
-Si va així com va anirà a manco, me pens que d'aquí endavant sa feina davallarà molt més.

-N'hi ha d'altres, de remendons a Llucmajor?

-Es més vell som jo, abans erem sis o set, hi havia l'amo en Miquel Tamborer, mestre Joan Gatleta, mestre Franc, "es Catalanet"...

A ca'n Tomàs tant hi podeu anar per adobar sabates com per comprar calç o una granereta d'emblanquinar, també hi trobareu una cadira per seure i una estona per conversar.

C. Julià i C. Font

Peu de ferro, formes, cossiols, d'es sabater, bitzego, coltell, xaire, pines, estenalles, pines de fer forats, martell, martell prim, raspa, peu de rei, estrep, estirapeu, bitzego de ferro, ferro de picar punt, alena de cosir goma, alena de ripuntar, mitja lluna.

Plaça Espanya, 11 bis.

Born, 7 Tel. 66 02 75

JOIERIA - RELLOTGERIA
COMPOSTURES

Elegario

TROFEUS I GRAVATS
ART. REGAL

A Nadal, neules.

Que Nadal, Cap d'any i els Reis s'acosten és un fet que ningú no pot oblidar perquè, entre altres raons, des de mitjan novembre no sabem com combatre l'agruia de tanta gent com "torna a casa, torna" per a assaborir torrons d'ametla (californiana?) o xocolata (blanca? negra?), plats dolços i massapans que una padrina conservada amb càmfora i sempre teixint llana "verge" fa sorgir d'unes capsos màgiques on han reposat amagats tot l'any. Els ulls ens lluen i el nas se'ns enrogeix amb les pessigolles que l'escumós que la pantalla-teranyina del "caixó" ens destapa cada dia.

Malgrat tota aquesta ferramella, Nadal s'apropa i hem d'aprofitar el que de bo resti encara (que hi ha, i molt) del pansit esperit nadalenc. Amb aquesta intenció i per allò que "entre col i col, lletuga" l'il·lús i miop copista-cercador de llistes capgirà la RACONERA amb la sana dèria de descobrir entre la paperassa i el polsim un exemplar de "La Cuyna Mallorquina" (sic), obra d'un anònim "aficionat a menjar per viure", i anotar alguna de les receptes de "cok, de cuynera, de pastissé, de rebosté, de licorista, de cafeté, de curandero y de doctó de soley" que conté aquesta joia literària. Com és sabut des de temps enrere al popular manual (la setena edició que consultan és impresa a Felanitx l'any 1934) amb instruccions clares y rigoroses es desvetla el ritual a seguir si hom vol atènyer un plaer per a la bo-

ca i una afalagadura per a l'aparell digestiu (amb certificació de garantia de digestió fàcil, tranquil·la i complaent, que com és sabut, és el millor condiment de la tertúlia amable i de la convivència relaxada que el copista pretén). I fou dins les fulles d'aquest llibre maritíssim que el transcriptor descobrí un full de paper d'estrassa on, encapçalades pel refrany "Bé dijunna qui mal menja", figuraven els mots que, si vós plau, llegireu al final. El paper, amb senyals més que evidents de ditades qui sap si d'oli verjo, de vermell d'ou, o d'una secreta substància sucosa que les mans d'algun cuiner afectat de filologia hi havien deixat, constituïa per si mateix un motiu d'atracció i enyorança.

La col·lecció de barbarismes que en aquest camp de la cuina, els menjars i el beure (sense entrar gaire en les eines o els ormeigs) és prou extensa com per a merèixer comentaris (encara que sien despectius): ella mateixa "se cala foc".

Això no obstant i arrel d'una sèrie de les paraules que hi figuren no puc estar sense donar forma a una reflexió que, per òbvia, quasi bé no caldria fos enunciar: emprar determinades veus castellanques o castellanismes és fins a un cert punt comprensible (si voleu no disculpable, però sí comprensible) en casos com aquelles de les quals l'antiguitat relativa fa que el seu ús ens sia familiar (quasi bé són nostres), algunes que per la seva semblança amb la forma catalana i amb l'auxili de la major prepon-

derància amb la forma catalana i amb l'auxili de la major preponderància del castellà s'han introduït profundament (REPOSTERIA per "rebosteria", "SIFON" per sífó, "CERVESSA" per "cervesa"), altres que tenen una certa "lògica" ("OU BULLIT" per "ou dur", "OU PASSAT PER AIGO" per "ou bollit"). Però escapa a qualsevol raonament el fet que persones mallorquines de socarel sien capaces d'anar a un restaurant i sense cap problema de consciència demanar: "Una costella de TERNERA", "Una racció de CORDERO ASADO" o altres plats habituals en els menús culinari-lingüístics de les nostres terres. Estic ben segur que si tot sortint de la fonda (situada si és possible a fora vila) on s'ha llepat els dits amb un excel·lent rostit de CORDERO a un d'aquests amics nostres li assenyalam una guarda d'ovelles i li demanem què veu, ens respondrà calmós: "Una guarda d'ovelles" i si li inquirim sobre els mascles tendres del ramat ens parlarà de "xots", "mèns", "bèns", "anyells" o "xaïs" però segur que no anomenarà allò que acaba d'assaborir a la taula del banquet que acaba de deixar.

Fa uns quants mesos parlàvem de la necessitat d'adoptar una actitud activa a l'hora d'investir a la utilització correcta de la nostra llengua. Pens que banyades com les que hem comentat poden ésser resoltes amb una mica d'atenció i amb una dosi de naturalitat (o si voleu seny). Ens estalviarem una situació ridícula (davant nosaltres

mateixos naturalment, que és el que importa de bon veres) i hauré donat una passa més cap enant en el nostre camí cap a ca nostra.

Abans de cloure el nostre "xafardeig" mensual dos mots sobre tres parelles d'ídems:

Greix i grassa: el primer és un substantiu ("grasa" en castellà), el segon és un adjectiu ("gorda" en castellà).

Maionesa i maonesa: la primera és la salsa, la se-

gona la persona de Maó.

Provar i tastar: el primer verb significa "intentar" o "experimentar", amb el segon expressarem "apreciar el gust d'un menjar o beguda".

I prou. Bon profit i que ens faci tant de mal com por li manam!.

Barbarisme forma correcta

Acidés. acidesa
Alimentici alimentari
Alinyat trempat (olives...)
Almeja copinya llisa
Almíbar. almívar
Amargo (pastisset). amarg, panellet
Anxo. anxova
Asado. rostit
Atragantarse. entrevejar-se, fer mala via
Atún. tonyina
Ave. au
Banquete. banquet
Barquillo. neula
Berberetxo. copinya de gallet
Bessugo. besuc
Bocadillo. pa amb..., panet amb..., entrepà
Bollo. panet dolç
Bombon. bombó
Boquero/-n. aladroc ("alagroc")
Caldo. brou
Callos. tacons
Carajillo. rebentat
Caramel.lo. caramel
Cervessa. cervesa
Comilon. golafre
Cordero. xot
Cortado. (café) trencat
Cuajada. quallada
Desmenussar. esmicolar, esgrunar
Desquartissar. esquarterar
Embutit. embotit
Empolgar. embafar
Endolçar. endolcir
Ensaladilla. ensalada russa
Escarmel.là. escarmarlà
Fiambra. cofí, portavindes, carmanyola
Fiambres. carns fredes
Fressa. fraula
Fresson. fraulot, fraga
Gaseosa. gasosa
Golossina. golosia
Grossella. grosella
Gustau? gustes? en voleu? ...vols?
Iema. vermell de l'ou
Jamón. cuixot, pernil
Jeres. xerès
Lata. llauna
Lenguado. pelaia
Letxera. lletera
Letxeria. lleteria
Llegum (fem). llegum (masc)

Llevadura.	llevat	Petxuga.	taronja
Llomillo.	llom de porc	Peladilla.	cobrombo/
Mantecado .mantegada (dolç	a base de saïm)/ gelat		cogombre
	de crema	Platano.	plàtan
Mantequilla.	mantega	Pollo.	pollastre
Mejillón.	musclo	Pomelo.	arangi, tarongina
Membrillo.	codonyat	Posar sa taula.	parar taula/
Mendugo.	roegó		posar taula
Merendero.	berenador	Postre (masc.). (fem. postres	
Merlussa.	lluç	Reposteria.	rebosteria
Mermelada.	melmelada	Servilleta.	torcaboques
Mondongo.	moca, butzes	Sifon.	sifó
Nutrir.	nodrir	Soparillo.	soparet
Ou bullit.	ou dir, ou de fura	Sorbete.	gelat
Ou estrellat.	ou frit	Sustent/-to.	aliment
Ou passat per aigua ou bollit		Tableta.	tauleta
Paletilla.	paleta, omòplat	Tentempié.	saltamartí
Palillo.	escuradents, punxó	Ternera.	vadella
	bastonet	Tortilla.	truita
Papo.	pap	Trago.	glop
Parrilla (a la).	torrat	Uvas (les dotze).	els dotze
Parrillada.	torrada		grans de raïm
Pastel.	pastís	Viveres.	queviures,
(-er).	pastisser		vitualles
(-eria).	pastisseria	Xocolate.	xocolata
Pato.	ànnera	Xuleta/xuleton.	costella.
(... a la naranja) ànnera amb			

M.S. Novembre 83.

LLUCMAJOR

ENTRE EN JUEGO.

Venga a ver de cerca el Renault 11. Encontrará un coche que juega duro y con clase. Que domina ampliamente el espacio y bate marcas en confort.

Que se impone por la agilidad de su línea y su incansable espíritu de triunfo.

Si quiere entrar en juego, venga a ver el Renault 11.

RENAULT 11
JUEGA DURO.

Bartolomé Jaume Nadal

responsable:
Teléfono 66 44 44

Exposición a S'ARENAL
Sant Cristòfol 5 Tel 26 00 21

Els noms dels carrers de Llucmajor (VI)

33.-Carrer Gómez Ulla: nom posat després de la guerra civil. Va de la Ronda Ponent fins al carrer Major i està travessat pel carrer Historiador Terrassa i pel carrer Grup Escolar, en aquesta bifurcació hi ha una placeta rodona a la qual diuen que se li posarà el nom d'un mestre llucmajorer.

34.- Hispanitat. comunica el carrer Grup Escolar i Bisbe Roig amb el Passeig Jaume III. Es un nom imposat en temps del règim franquista, que commemora el descobriment d'Amèrica. Nom de caire polític que fomenta el sentiment patriòtic tan "vigent" en temps de la dictadura.

35.-Historiador Terrassa: El pavorde de la Seu de Mallorca. Va néixer dia 12 de febrer de 1709 i va morir dia 21 de novembre de 1778. Se'l recorda com un insigne historiador de Mallorca, juntament amb En Francesc Talladas. En Guillem Terrassa va escriure "Historia o Crónica Relación de la Ilustre y Fiel Villa de Llucmajor". Es posterior a la guerra civil. Es el carrer situat en línia recta amb el carrer d'En Rigo i paral·lel al Grup Escolar i la Ronda Ponent.

36.- Carrer del Bisbe Jaume: se li va posar aquest nom dins el període 1921-1930, comunica el carrer Nord amb la Ronda Ponent. Es un dels fills il·lustres de

Llucmajor, el quadre que hi ha a la sala d'actes de l'Ajuntament duu la següent inscripció: Mateu Jaume, Excel·lentíssim i Reverendíssim. Assistent al SOTIO Pontifici. Era un noble romà que va rebre la gran creu d'Isabel la Catòlica. Va Néixer a Llucmajor dia 31 d'Agost de 1811, canonge, magistral i rector del seminari de Mallorca, Bisbe de Mallorca i de Menorca. En Mateu Jaume Garau va morir dia 19 de febrer de 1886. Proclamat fill il·lustre de Llucmajor dia 4 de novembre de 1956.

L'any 1884 va dur a terme la coronació pontificia de la patrona de Mallorca: la Mare de Déu de Lluç.

37.-Joan Aulet: està situat devora la plaça Bartomeu Salvà Pou. Se li va dedicar aquest carrer durant la post-guerra. Era un metge de molta fama que va néixer en el carrer de la Font, a la casa que la seva nora, dona del Metge Francesc Aulet, va donar per fer-hi la Residència per la tercera edat.

38.-Carrer de Sa Marina: és un nom antic d'abans de 1887, sembla que és popular, i per la seva situació, devora el carrer dels Pescadors, pareix que més que referir-se a fora vila té relació amb la mar. Limita amb el carrer d'es Vall i amb la Ronda Migjorn.

F. Capellà
M. Palou

CAIXA DE PENSIONES
"la Caixa"

Anticonclusió i quasi principi: tu

En aquell petit llonquet on no vol entrar la gent amb "seny", ni quasi la llum, pot ser que tornassis tenir forces per viure.

Quan al més fons de tu encara plantejàvem somnis trencats i camina- ves incert pels carrers, i pensaves en tant de cel que se n'havia anat, i en la vida i en les penes, de sobte et trobares al vent, a la cara, tot tu al vent.

Per a tu començava a no tenir sentit el pensar que a cops morim la vida, sinó que més bé cal viure com si res no fos etern, perquè havia entrat dins tu una llum que no és llum, però que ho deixa tot ple de claredat.

Estaves en aquell moment tan podrit d'aquell silenci a dues veus que, després de molt de temps de mirar-nos vàrem començar a parlar tenint com a única seguretat l'arrelament dels vostres dubtes, al principi; després l'única seguretat era la vostra sola presència. Això et donava nous motius per continuar lluitant.

Veies que estava començant a arrelar en tu

la força d'un arbre antic, i encara jove, tal volta un poc massa jove, però amb unes arrels molt fondes que portaven la saba fins damunt de tot de les branques.

T'agradaria tant que et portàs dins aquell món que només pot fer un nou matí. I és allà on et sents realment lliure. I li voldries dir que "és en tu on creix la vida: que en tu, estimes el món. Que aquesta guerra és la teva pau".

Sens dubte treballaries el seu cos amb amor i força, i serieu junts el fruit: terra i força. I obririeu junts els camins i les portes que la vida tendria cura d'anar tancant desesperadament. Simplement fent-vos, essent junts en el difícil camí on sou junts els dos.

Consentiries que et prenguéss la mar, però no que et llevàs la seva rialla perquè ben cert saps que et moriries.

I així després d'un "si un dia vols" arribaràs allà on vulguis. No pensis en les travetes: ho aconseguiràs.

Sebastià Coll
Novembre 1983

Ca'n TIA TALECA

VENDA DE PISOS I "DUPLEX" ESTIL MALLORQUI I APARCAMENTS

- * Entrada pel carrer Campos
- * Porter automàtic
- * Façana de marès amb persianes
- * Ascensor per als pisos i aparcaments
- * Pisos de 3 ó 4 cambres
- 2 cambres de bany completes
- fusta de nord
- trespol de ceràmica
- terrat comú a la darrera planta
- gran pati a la primera planta

INFORMACIO Y VENDA :

Tel. 66 02 79

Destilerias Reunidas
S.A.

**FABRICA DE LICORES Y ALMACEN DE LICORES,
WHISKY, VINOS Y CHAMPAÑAS**

**C/. S. Francisco, s/n - Tel. 66 01 78 - LLUCMAJOR (Mallorca)
EDIFICIO DERESA**

QUE ES AMNISTIA INTERNACIONAL?

Es una organització que fa esforços per aconseguir que:

ELS QUI SON LLIURES APROFITIN LA SEVA LLIBERTAT PER ACONSEGUIR QUE N'HI HAGI MES DE LLIURES QUE APROFITIN LA SEVA LLIBERTAT PER ACONSEGUIR QUE N'HI HAGI MES DE LLIURES...

Saps si ningú trencà la utòpica cadena!. Només així es podria salvar la darrera víctima de la injustícia.

Ja hem esquinçat la paraula LLIBERTAT de tan de parlar-ne, però encara no l'hem entesa. En duim poc dol, del mal d'altri, i ens limitam a conservar les nostres llibertats, aprofitant-les de vegades per decantar les dels altres.

Tots som conscients d'aquest fet, i per ventura algú es demana:

-Què podria fer jo per a defensar aquests drets que altres han perdut?

Es aquesta pregunta la que preten respondre Amnistia Internacional.

De fet, aquesta organització, va nèixer a partir d'un intent de donar solució a una qüestió d'aquest tipus. En efecte, el seu origen va ser un article periodístic que es va escriure per tal de conscienciar les persones de qualsevol posició social, convidant-les a treballar de manera imparcial i pacífica per a l'alliberació dels "presos de consciència". Però, ben aviat, allò que havia començat essent un breu esforç de publicitat es va convertir en un moviment permanent de caràcter internacional. A partir d'aquí Peter Benenson, l'any 1.961 va fundar a Londres Amnistia Internacional (AI).

Si no l'he malentès, l'objectiu principal d'AI, és el següent: Defensar els drets humans amb imparcialitat, independència i universalitat.

Tractar d'obtenir la llibertat per a aquelles persones que l'han perduda sense haver-la privada als altres; per aquelles persones que no han emprat la violència

per aconseguir els seus fins.

I que quedi clar que, així com: "Qui pega perd la raó", qui maltracta o mata perd els drets, perquè ell primer els ha fet perdre a un altre.

Si no és així —i això és una opinió molt personal— per a mi no té sentit seguir parlant d'Amnistia Internacional.

Llevat d'aquests casos, malauradament hi ha moltes persones innocents que s'han vist privades dels seus drets humans per mor de les seves conviccions polítiques, religioses o qualsevol altre motiu de consciència en raó del seu origen ètnic, sexe, color o idioma. Es a aquesta gent que A.I. pretén llibertat oposant-se, per tots els mitjans adequats a la detenció dels presos de consciència, així com a la imposició de la pena de mort, a la tortura i a altres penes i tractes cruels, inhumans i degradants.

A.I. és un moviment internacional organitzat per a protegir les disposicions de la "Declaració Universal dels Drets Humans" compreses en el seu manament. Però aquests drets humans fonamentals constitueixen un fi més aviat que uns mitjans i per desgràcia han estat mal emprats en el "joc polític".

Es per aquesta raó que es fa necessari un organisme que no tenguí prejudicis polítics, religiosos, ra-

cials o d'altre tipus i que duguí a terme la seva tasca amb independència, universalitat i imparcialitat.

-Independència: Es pot dir que A.I. té independència econòmica, que és la primera passa per obtenir la independència en tots els sentits. Els doblers d'aquesta entitat provenen dels afiliats

balla en pro de la llibertat dels presos de consciència sense cap tipus de prejudici polític, és per això que mai no s'assigna a un grup un cas particular d'un pres de consciència del seu mateix país.

Cal dir que A.I. sol reaccionar quasi sempre sense cap mena de publicitat, i només tracta de despertar l'opinió pública internacional de forma clara i oberta en cas que les violacions dels drets humans demanin una massiva protesta.

Cada any, A.I. publica un detallat "Informe anual" que presenta una relació de les mesures que s'han adoptat respecte a les denúncies de violació dels drets humans que rep de totes les parts del món. Té la seva seu central a Londres, i recull informació de tot tipus i per tots els mitjans possibles. Actualment és estesa per uns 50 països, dels quals Espanya és un més.

A.I. de Ciutat és —per

**amnesty
international**

que té per tot arreu i de donatius, però aquestes aportacions no comprometen de cap manera la integritat dels principis d'A.I.

-Universalitat: Els mètodes de treball adoptats per A.I. reflecteixen la creença que la responsabilitat de la protecció dels drets humans transcendeix qualsevol diferència de nacionalitat, raça o credo. Els grups d'A.I. treballen d'acord amb unes normes internacionals

-Imparcialitat: A.I. tre-

províncies— una de les que més força ha tengut darrerament a través de la premsa. Si algú desitja més informació, la seva seu social està al carrer de Sant Miquel 26-1B on s'atèn al públic de les 6 a les 8 de l'horabaixa.

Podem seguir dient:

-Quin món!, no hi ha dret!, massa injustícia...!

Però no podem dir no hi puc fer res.

Sols que mai no hàgim de demanar auxili.

F.C. Cabot.

Alleluia! la normalització lingüística del Consistori ha arribat ja fins al rètol del quarter de la policia Municipal i el topònim ja no figura en "la lengua del imperio" sinó que és escrit en la nostra lengua. No sé si tindrà res a veure amb l'assumpte de la nova responsable de Cultura, uemedista; hem hagut d'esperar però a la fi s'ha aconseguit aquesta petita reivindicació.

Però que no estigui tranquil·la la regidora de cultura, les reivindicacions d'es falcó no s'aturen i ara insisteix en la necessitat de reconstruir més que no de restaurar la derruïda torre de defensa de S'Estatella. Els meus parents, els "Falcó marins" es queixen de no poder usar ja la privilegiada atalaia per iniciar els vols cap a Cabrera. Ha arribat el moment de recollir els consells desinteressats i suggerències de Segura i Salado i de Joan Clar i iniciar les obres per aconseguir salvar aquesta joia del patrimoni històric i cultural de Llucmajor abans que no sigui massa tard.

"Es que ja no és com abans", comentava es meu secretari, es mussol. Ara amb so canvi ja no respecten ni s'Ajuntament i per això es Tribunal Suprem ha fallat contra es Consistori en es contenciós sobre un edifici de pisos d'es carrer d'es Torrent de S'Arenal, construït il·legalment per botar-se a la torera tota normativa d'altura i volum. Desconec sa sentència, però m'han contat que un tècnic municipal ha perdut ses rialles i només pot argumentar com a defensa

que s'informe que va efectuar era teledirigit com solia passar quasi sempre

en aquells temps de sa dictadura.

M'han contat que en Jaume, es capellà, està més content que un Pasco igual com altres membres de la Parròquia per s'èxit de sa peregrinació a Lluc. Foren quasi un miler es llucmajors que a peu i en distints medis de locomoció arribaren an es santuari de sa patrona de Mallorca. Ets esforçats excursionistes que iniciaren sa marxa sa nit d'es dissabte arribaren puntuals a sa cita; això si, alguns cocejant i altres ben esbraonats. Però arribaren que

era lo important.

Vatualmon, es pavelló cobert! mos sortirà més car que un fill beneït! Encara no l'haviem acabat d'estrenar i va tenir goteres, s'aigo va fer matx en es parquet que va quedar com ses muntanyes russes d'enrevoltillats. S'arrangament ha costat quasi tres milions de pessetes o sigui que hem pagat dues vegades i això que només va fer dues gotes. Es que ja ho diu es refranyer: "Mai no plou a gust de tothom!" i sobretot si sa porxada no està ben feta.

AUTO ELECTRIC Barcelona

Pedro A. Mataró, 12 - Teléfono 66 01 70
LLUCHMAYOR (Mallorca)

**La taladradora roja
de Bosch no tiene precio.**
— Pero su precio es un regalo: **5.995 Pts.-**

SB 350 Con Percusión

He aquí una oportunidad para usted que está pensando en comenzar a hacer bricolage. Ahora dispone de una taladradora pequeña, ligera y manejable, pero fuerte y con percusión. Con carcasa de poliamida reforzada con fibra de vidrio, resistente a los golpes y aislamiento total.

Calidad profesional para el bricolage.

BOSCH

Muebles JAUME
 Convento, 109 - Tel. 66 03 50
 LLUCMAJOR (MALLORCA)

 ISLEÑA DE MOTORES, S. A.
 Concesionario Oficial

COLABORADOR

TALLERS LLUCMAJOR

 REPARACIONS EN GENERAL
 PLANXISTERIA I PINTURA

Ronda de Ponent, s/n.
 Tel. 66 12 67 LLUCMAJOR

**CARNICERIA
 CHARCUTERIA**

**ZANOQUERA
 -
 GARCIA**

Plaza España, 62 - Teléfono 66 13 02
 LLUCMAJOR (Mallorca)

ECOLOGIA:

per *Xanthium Spinosum*

I ARA ?

EL DIA DE L'ARBRE

El grup d'urbanisme ecologia i medi ambient de l'Agrupació Socialista de Llucmajor-PSOE prepara un projecte per establir a Llucmajor EL DIA DE L'ARBRE, considerant que la destrucció de l'ecologia tant en l'àmbit nacional com local augmenta cada dia més.

Per aquest motiu s'han dirigit a la població en general, a l'Ajuntament, Grups Ecologistes, Partits polítics, Associacions de veïnats, APAS, Instituts, Escoles Públiques i privades, Caixes i Bancs, Empreses particulars i tots els que

vulguin col·laborar en EL DIA DE L'ARBRE per aconseguir una millora ecològica i del medi ambient.

"Llucmajor de pinte en ample" creu molt encertat aquest projecte pel fet de crear una consciència cívica que ens duguï a respectar i estimar els nostres boscs tan perjudicats darrerament, com va succeir el passat juliol amb el foc de Cura.

EL DIA DE L'ARBRE podria ser l'intent de repoblació forestal de la zona cremada, amb la col·laboració dels estudiants, associacions, entitats culturals...

Coloma.

FOTO CLAR Perfumeria

Reportatges, Fotos d'estudi
 carnets...

OFERTES EN CAMERES FOTOGRAFQUES
 VENDA DE CARRETES...

C/. Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (LLUCMAJOR)

PUIG

SABATERIA

Sant Miquel, 9 Tel. 66 02 57

LLUCMAJOR (MALLORCA)

esports

C.D. España

BE A LA DEFENSA, MALAMENT A L'ATAC

Continua el nostre C.D. "España" a la mateixa tònica del nostre número anterior; és a dir, dins la línia esperada. De tot això, n'és ben conscient la directiva, la majoria d'aficionats i jo mateix. Però, per ara, no podem predir res, ja que escrivim aquestes línies desconegent els resultats de l'"España" - Alaró i del Bunyola - "España", però així i tot, no creim que la situació actual varii molt.

No obstant això, es pot millorar i més si tenim en compte que ara, si, definitivament en Jaume Vich i en Tomeu Sbert han acabat el servei militar i en Joan Colom pot tornar comptar amb ells.

Dos pilars defensius, sense cap dubte, que reforçaran, encara més, un sistema de defensa que fins ara està demostrant —i parl sempre després de la 13ena jornada— que és el millor de l'equip i també la línia que ha encaixat manco gols de la lliga, exceptuant la del líder Alaró.

En canvi, els davanter es mostren parcs en efectivitat essent el C.D. "España", amb 13 gols a favor, el conjunt menys realitzador del grup. És a dir, bé a la defensa i malament a l'atac.

Des de la nostra darrera informació els blauets que presideix en J. Adrover han jugat contra el Cade-Paguerà, Montuïri, Pollença i Cardassar. Justament fou al primer d'ells on es va realitzar la primera derrota de la temporada dins propi camp (0-1) en un horabaixa fred i grisós com ho foren els noranta minuts de futbol (?) oferits pels locals.

Al properencontre es va fer la visita al Montuïri aconseguint un empat a 1 gol prou meritori, encara que estaven a punt de perdre el partit si Marc, el porter no hagués aturat el penalti, ja a l'acabament del partit. Set dies després es venia a casa per la mínima (1-0) al difícil Pollença, equip, els jugadors dels quals desenvolupen molt de futbol però que aquesta vegada s'hagué de doblegar davant el millor joc de l'"España" que va fer el gol per mediació del jove Garau que tornava a l'equip després de la lesió de mandíbula encara que ja havia reaparegut el diumenge abans. Finalment cal destacar la igualtat (0-0) aconseguida contra el Cardassar a Sant Llorenç.

JOAN QUINTANA.

C.F. Lluçmajor 1ª Regional

L'IMPOSSIBILITAT DE GUANYAR

Amb el transcurs del temps, quan encara es confiava en adreçar la prou difícil situació, el Lluçmajor es veu abocat en solitari al darrer lloc de la taula classificatòria i en conseqüència camí de la pèrdua de categoria.

La derrota al Camp Municipal contra l'Independient per 0-3 fou el resultat d'una impotència alarmant per aconseguir una victòria que, diumenge a diumenge, es farà més difícil amb la lògica desmoralització i resignació del Club.

Un balanç de dos punts acompanyats de 10 negatius és massa pes per surar un equip dintre el normal desenvolupament del joc. Solsament un miracle sembla la solució per aquesta profunda crisi de permanència que atravesava el Lluçmajor.

PETITA HISTORIA.

En la improvisació de la directiva a principi de temporada per salvaguardar la presència del Club al campionat, comença aquesta penosa lliga. La bona voluntat de n'Antoni Oliver, cap visible del Club, no fou suficient per dur a bon terme totes les tasques burocràtiques, per tenir en contra l'experiència necessària i l'equip de col·laboració adequat.

Evidentment a n'Antoni Oliver cal agrair-li la subsistència del Club, sense les seves presses i corregudes a contratemps a la Federació el Lluçmajor no hagués pogut prendre part a la lliga.

Tal vegada la seva culpa fou aficar-se a un món totalment desconegut per a ell, un món a on els professionals entesos i fracassen. Ara, amb el canvi d'en Toni p'en Maties Mesquida s'intenta reviscolar l'entitat.

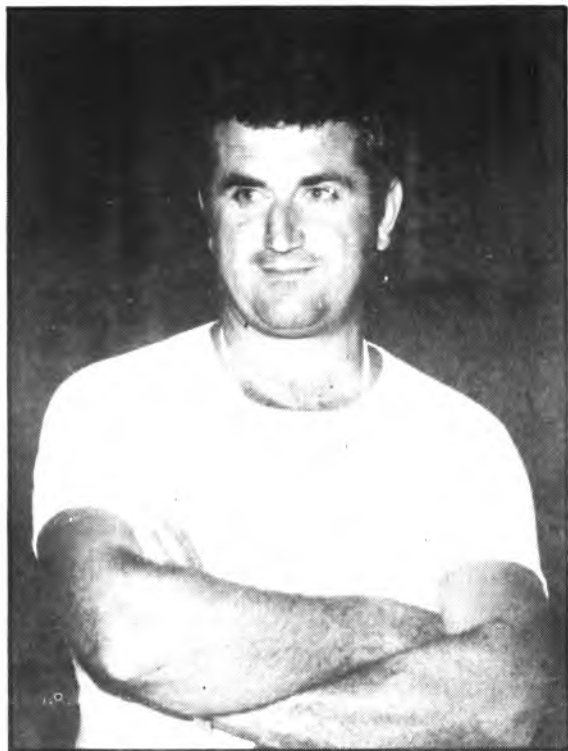
No es tracta, ni és intenció de ningú, cercar responsables de la desventura. Entre tots el que estam lligats al Lluçmajor podem gairebé assumir la nostra part de desencert. En el Lluçmajor mai no hi ha hagut pressions ni exigències de cap tipus, per això tal vegada, hem consentit arribar al moment actual sense prendre mesures dràstiques.

L'escassa plantilla ja que no compta amb equips nodrissos, fan tèmper sempre per la continuïtat d'aquest Club que és el refugi de jugadors formats a altres clubs que per diferents motius han abandonat. Això, és sempre un condicionat de selecció, i quasi tothom té les portes obertes per lluir la camiseta vermellona.

El C.F. Lluçmajor no pot desaparèixer. La funció que fa permet a alguns jugadors practicar l'esport del futbol que d'altra manera no podrien, però és necessària una planificació per tal de sortir de la greu crisi. És moment d'intentar un equip de cara al futur, amb esquemes de joc i tàctiques ben assimilades que el dia de demà donin el seu fruit.

Malgrat l'adversitat és precís continuar.

Jaume.

Juvenils C.D. España**QUEDA ALLO MES DIFICIL**

A. Vidal, entrenador del C.D. España juvenil (foto Clar).

Al moment d'escriure aquestes línies es duen disputades deu jornades de les 30 que consta el campionat de Juvenils de II Regional, o sigui, que manquen cinc jornades per arribar a l'ecuator de la competició.

El nostre equip figura actualment al quart lloc amb 13 punts i a 3 del líder que compta amb 16 punts. Els equips que fins ara s'han enfrontat als al·lots de n'Antoni Vidal figuren per darrera d'aquest a la taula classificatòria, exceptuant l'Olimpí B de Manacor que ens va vèncer clarament al seu terreny (6-1) és a dir que queden els rivals més difícils en aquests cinc partits —tres quan surti a la llum aquest comentari— que manquen per acabar la primera volta, ja que un cop acabada podrem fer un judici més exacte de les possibilitats dels nostres representants. Hem d'afegir, en aquest punt que es van recobrant alguns dels jugadors llesionats que fins ara

havien poblat l'infermeria.

Des de la nostra darrera informació l'"Espanya" va aconseguir empatar a casa (1-1) amb el veïnat Algaida en un partit on els dos gols es varen marcar quan acabava l'encontre. Seguidament, com hem apuntat abans, es va sofrir una gran derrota a Manacor contra el líder (6-17). Una setmana després es vencia per la mínima (3-2) a un altre quadre de la ciutat de les perles, el C.D. Manacor. I finalment l'hombrada d'haver vençut per golejada (0-6) al camp de l'Alaró contra aquell titular, amb gols d'en Guasp (3), Garí (1), Salom (1) i Benítez (1) de penalti.

I parlant de gols, diguem que figura en primer lloc, per al III torneig Bar Sport, en Salom, amb 8 gols, Guasp, amb 6, Eusebi, Garí i C. Tomàs, amb 3, Taboada amb 2 i Benítez i J. Tomàs amb 1.

Joa.Quin.

Infantils i Alevins del C.D.España

ELS PRIMERS, BE I ELS SEGONS, NO TANT

Començarem parlant dels infantils que entrenen en Ll. Sastre i en J. Paniza, ja que són als quals ens referim al titular, "els primers bé..." Ocupen a l'hora de redactar aquestes línies la cinquena plaça de la classificació general i han baixat alguns llocs des de la darrera informació ja que en aquelles dates ocupaven un dels primers llocs de la taula classificatòria, i continuaven invictes.

jador de l'equip amb 10 gols. Li van darrera en Mòjer, amb 5; Salom, amb 2 i Bonet, Servera, Agulló, Ramon i Cano amb 1 gol per hom, l'altre gol que manca el va marca un defensa contrari en pròpia meta. Dels 11 partits disputats se n'han guanyat 6,3 d'empatats, i perduts, 2. Es compta amb 23 gols a favor, per només 10 en contra i tenen 15 punts.

Però des d'aleshores les coses han canviat una mica i els nostres infantils han passat d'un excel·lent a un bé que encara que sigui una passa enrera entra completament dins la línia esperada. Des de les darreres dades informades es vencé amb dificultats (1-0) al Badia de Cal Millor. Una setmana després es visitava a la U.D. Poblera, segon classificat del grup, i perdent el primer partit del campionat amb un resultat clar: 4-0. A continuació, i si això fos poc, el tercer classificat, C.D. Felanitx, golejava a casa (0-3). I, per acabar, un resultat escandalós, aquest pic a favor, on els més vells del nostre poble no recordaven, quan es doblegà a la U.D. de Sóller amb quasi una dotzena de gols (11-0). Hem de destacar d'aquest partit els 7 gols marcats pel jove Magaña que ara es destaca com a màxim gole-

... "I ELS SEGONS, NO TANT": ens referim, naturalment, als alevins que fins ara no han aconseguit aixecar el cap. Les noves incorporacions sembla que encara no s'han adaptat a la categoria que a la majoria de casos és una cosa nova per a ells. Es crea bon futbol i s'arriba a l'àrea contrària però hi ha poca efectivitat. Des de que sortí el nostre darrer número —aleshores tot havien estat derrotes— ja es té una victòria. Després de l'obligat descens per la retirada del Marratxí es jugà contra l'"Avance" on es tornà perdre (2-1), set dies després, a la fi! arribà el primer triomf (3-0) del qual vos parlàvem, a costa del Barracar. I finalment es perdé contra el J. Sallista (2-0) al darrer encontre del qual tenim notícia.

QUINTANA.

Fútbol - Sala**POSSIBLES REESTRUCTURACIONES**

En l'arribada de l'hivern el campionat local de futbol pateix interrupcions que retrassen el ritme de partits establerts en un principi. La pista de la plaça Rufino Carpena, única a disposició per a la pràctica d'aquest esport, no requereix les condicions mínimes de seguretat quan la pluja, encara que sia escassa, fa acte de presència.

Per tal de subsanar aquesta anomalia, s'ha iniciat un diàleg amb l'Ajuntament mitjançant el regidor d'esports Joan Puigserver, que de segur tractarà de solucionar aquesta papereta prou difícil. La problemàtica per a l'ús del pavelló la donen dues raons de pes: La conservació del recinte i la unitat d'horari amb el Bàsquet. En tot això, amb la visita del President de la Federació de Futbol-sala, s'intenta afiliar els equips i si el nombre és

prou elevat, hi hauria un campionat local amb equips federats, dels quals els dos primers representarien al poble en competició provincial. Però mentrestant aquestes negociacions poden esser viables la lliga ja es troba a la novena jornada i els llocs davanters són els següents: el primer l'ocupa PUB SURO'S, després i per ordre MALLORQUIMICA, PARO OBRERO, TERRAZOS MIR, GRAN VIA, A. FEMENIAS, BAR REDA, BAR S'ARRAVAL, PUB ODEON, T. MIQUEL MAS, CLUB JOVES, DERESA, FERBA, BAR CAN JOAN, BAR POU, VIATGES XALOQUI, PUB CAN TANO, BAR SPORT, I PUB S'ELEFANT. Cal ressenyar que alguns equips solsament han disputat vuit encontres, com és el cas de MALLORQUIMICA, el segon amb 14 punts després de PUB SURO'S que en té

en aquells temps de sa dictadura. an perdut cap partit. Per contrapartida S'ELEFANT que ha perdut els vuit encontres que fins a la data ha jugat. Amb l'alça del "futbito" a

la vila, la Federació vol crear a Lluçmajor una Subseu i per a qualsevol informació, us podeu dirigir a En Bartomeu Rosselló.

Jaume.

Basquet**C. JOVENTUT LLUCMAJOR, SENIORS III DIVISIO**

Amb la victòria aconseguida al pavelló de La Salle de Palma, el C. Joventut bàsquet Lluçmajor, ocupa la segona plaça de la taula classificatòria, després de "La Gloria" d'Inca, que figura amb un partit jugat més que els altres.

El darrer partit disputat a casa (a l'hora de fer aquesta ressenya) contra El Molinar no va ser apte per a cardíacs, ja que mancant cinc minuts per a la finalització de l'encontre el nostre equip representatiu guanyava amb una diferència de 10 punts a l'equip rival, però una reacció per part dels forans i a la vegada, un abandonament per part dels llucmajorers feren que el partit acabàs amb empat a 72, al temps reglamentari. La normativa nova i degut a la impossibilitat que el partit acabí en taules, es donaren els cinc minuts de pròrroga obligatòria en els quals l'equip de Lluçmajor demostrà una

neta superioritat amb una diferència notable.

El partit el qual esmentàvem al principi fou des del cap fins a la fi de domini llucmajorer, si bé en alguns moments es va tenir una diferència al nostre favor de més de 30 punts, al final es guanyà solament de 17.

La superioritat del C.B. Lluçmajor era ben patent no només en qüestions de tècnica sinó també de veterania ja que l'equip de La Salle, que ocupa actualment el darrer lloc de la classificació, en alguns moments de l'encontre jugà amb 5 juniors. Malgrat aquesta victòria, el resultat, creim que és curt, ja que es fallaren bastant de tirs que es poden considerar cistelles i per un excés de confiança no s'aconseguien. Podem afegir que els màxims realitzadors foren en Joan Jaume i en Joan Noguera.

J.

Sports
CA'N SALOM
CORDELERIA

ESPARDENYERIA

ARTICLES DE PESCA

C/. Músic Joan Xomera, 12 - Tel. 66 14 84
LLUCMAJOR

LLUCMAJOR

TALLER MECANICO
ANTONIO ROSSELLO

Navarra, 4 - 6 - Tel. 660988 - LLUCMAJOR

SERVICIO DE PINCHAZOS
Y NEUMATICOS

AUTO ESCUELA

Rafael Fiol

LLUCMAJOR: Pescadors, 19 - Tel. 66 02 46
S'ARENAL: Pl. dels Nins, 3 - Tel. 26 43 51
PISTA DE PRACTIQUES: Telèfon 66 17 25

PLANA ESPORTIVA ARENALERA

Per Tomeu Sbert.

RAMON CATALA.

L'entrenador de la Unió Esportiva Arenal és el conegut Ramon Català, que temporades enrera entrenà també l'Espanya de Llucmajor. Hem conversat amb en Català i diu que té plena confiança que l'equip arenaler jugarà la lligueta d'ascens a III Nacional. "Es una plantilla amb bastants de jugadors joves i que alguns d'ells són autèntiques promeses del futbol balear" ens ha dit el "mister" del "Camp Roses".

El S'Arenal en els dos darrers partits, a Petra i a casa contra l'Andratx ha mostrat una accentuada millorança en el joc i la gent està molt animada.

"MARATHON NOVA YORK".

Un arenaler participà en

el "Marathon Nova York" celebrat dies passat a la dita ciutat americana. Andreu Caballero de Segovia Sánchez és l'atleta que, entre 17.000 participants quedà en el lloc 1.640 amb un temps de 3 hores, 1 minut i 14 segons. Aquest corredor fou l'únic mallorquí que acudí a Amèrica per córrer la prova. En total arribaren a meta 14.268 participants, per lo tant, el paper de n'Andreu Caballero és bastant destacat.

C.F. BRASILIA.

El C.F. Brasília pren part a II Regional i amb desitjos d'ascendir. El Brasília està presidit per En Toni Pastor i fou fundat pel llucmajorer Rafel Pastor, pare de l'actual primer mandatari.

El Brasília jugà contra el Consell i triomfà per 1-0 en gol marcat per Moreno alineant a Guerra: Toni I, Toni II, Angel, San-

chez, Carvajal, Rafael, Moreno, Villalba, Niciur.

ALTRES EQUIPS.

Per altra part el Parròquia Arenal-Lactància està prenent part en diferents categories, juvenils de II, alevins i benjamins. Els jugadors de la categoria juvenil estan encaramats en un

dels llocs de vanguarda i amb moltes de possibilitats d'ascendir a I. Presideixen les respectives plantilles Miquel Ambrós (que és l'economista de la parròquia arenaler) i n'Antoni Jiménez Sánchez (que és regidor de l'Ajuntament de Llucmajor). Entrenen Andreu Cabrera i Gabriel Castell.

VIAJES CIRCULO BALEAR, S.A.
AGENCIA DE VIAJES O.A.T. 667
Gabriel Alomar i Villalonga, 1
Tel. 464112 - 463502
Tele. 69492 CIB. E
Palma de Mallorca (6) España

SUCURSAL:
Plaza España, 39
Tel. 66 19 04
LLUCMAJOR

SU CIRCULO DE VIAJES

CIRCULO NUPCIAL SERVICE * CIRCULO ESTUDIANTES, VIAJES Y CURSOS DE IDIOMAS * CIRCULO DE ORO DE LA 3.ª EDAD * CIRCULO TURISMO PROGRAMADO * CIRCULO TURISMO SOCIAL E INCENTIVOS * CIRCULO CONVENCIONES Y CONGRESOS * CIRCULO SERVICIOS: BILLETES, HOTELS, COCHES ALQUILER, AUTOCARES, EXCURSIONES, ETC. *

CIRCULO TURISMO RECEPTIVO

Y... TODA CLASE DE CIRCULOS COMPLEMENTARIOS

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES DE
NAIXEMENTS

Plaça Espanya, 46 - LLUCMAJOR (Mallorca)

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEJOS

Informació: 66 03 17

FURGONETA SHERPA DIESEL .
6 velocitats
6 litres per 100 Km.
motor de 1800 c.c.

VENDA I SERVEI A:

Austin

Morris

Jaguar

Rover

Triumph

LLUCMAJOR
Taller BERTON
Carr. Campos s/n.
Tel. 66 08 92

PALMA
Auto Freno Oliver, S.A.
C/. Aragó, 138
Tel. 27 82 46

Entre noltros

NAIXEMENTS (7).

- Maria del Mar Jiménez Cebarro, filla de Josep-Antoni i Pascuala, nasqué dia 25 d'octubre.
- Miquel Angel Nadal Clar, fill de Ramon i Jerònia. Dia 25 d'octubre.
- Francesca Maria Barceló Julià, fill d'Antoni i Antònia. El 25 octubre.
- Rafel Ferragut Comino, fill de Julià i Maria. També dia 25.
- Sandra Pedregosa Dorado, filla de Miquel i Maria Teresa. Dia 6 novembre.
- Josep Manuel Comino Martín, fill de Josep i Antònia-Amparo. També dia 6.
- Cristina González Monserrat, filla de Restituto i Francesca. Dia 21-11.

MATRIMONIS (7).

- Miquel Rafael Mudoy i Isabel Puigserver Jacinto se casaren al Convent de Sant Bonaventura dia 29 d'octubre.
- Andreu Roman López i Josepa Navarro de Palència i Pérez contragueren matrimoni al Jutjat de Pau, dia 4 de Novembre.
- Pere-Joan Pujol Catalan i Angela Calvo Santo. Dia 22 d'octubre al Convent de Sant Bonaventura.
- Francesc d'Asís Socias Fuster i Maria Antònia Vanrell Amengual, se casaren al Santuari de Gràcia el dia 16 d'octubre.
- Josep Maria Ferrer Gomila i Micheline Bravo Ballesster. A Sant Bonaventura el dia 30 d'octubre.
- Josep Servera Pou i Eva-Mària Gelabert Tomàs. El dia 5 de novembre al Santuari de Gràcia.

-Josep Lluís González-Zarauz Giménez i Margalida Puig Mut. A Sant Bonaventura el dia 19 de Novembre.

Darrerament, els freres guanyen, en assumptes de casaments. La Parròquia de S'Arenal i Sant Miquel de Llucmajor no en rasquen ni una.

DEFUNCIONS (9).

- Coloma Tomàs Salvà morí el dia 27 d'octubre.
- Maria Mora Gornals, dia 30 d'octubre.
- Francinaina Borton Tomàs, dia 31.
- Damià Oliver Antich, el 5 de novembre.
- Pere-Antoni Noguera Solivelles, també dia 5
- Jeroni Tomàs Tomàs, dia 9 de novembre
- Willem Raper, dia 12
- Margerette Géillmann, també dia 12
- Pere Fortes Ayllon, dia 15 de novembre.

METGES I APOTECARIES DE TORN.

MES DE DESEMBRE.

METGES:

3 i 4: Dr. Sugar

7 i 8: Dr. M. Pons.

Les altres guardies debut a les festes de Nadal, no s'havien decidit a l'hora de donar aquesta informació.

APOTECARIES.

28.11-4.12: S. Gamundí.

5 a l'11: M. Pons.

2 al 18: J. Mir

19 al 25: M. Cirera

26 al 1 de gener: S. Gamundí.

**Maderas
Ramon, s.a.**

ALMACEN Y OFICINAS:

Ctra. Llucmajor-Porreras, Km. 1

Teléfono 66 08 37

LLUCMAJOR (MALLORCA)

ALMACEN:

Cardenal Pou, 9 - Tel. 55 28 05

MANACOR

Si té un problema
de bellesa vingui,
l'orientarem
sense compromís;

i recordi: que depilar-se amb la
depilació elèctrica es depilar-se
una vegada per sempre.

GERMANES

PUIGSERVER

BON NADAL I
FELIÇ ANY NOU

Orient. 3 - LLUCMAJOR
TANDES A CONVENIR TEL. 660287

**ESPORTS
LLOPART**

Espardenyeria

GRAN VARIETAT
D'ESPARDANYES,
PRENDES ESPORTIVES
I ARTICLES DE PESCA

C/. S'Estrella, 21
Tel. 66 05 78
LLUCMAJOR

CA'N MATIES
BAR - RESTAURANT

**TAPES VARIADES
BERENARS**

C/. Campos, 1 - LLUCMAJOR

SOPA DE LLETRES

L E C E M B R E D I B G E
 I I A B C E G N E M U I D
 V N L R O C T U B R E C I
 E M A L O I L U J E R N M
 N M S R U R P O U R B E A
 D I J O U S B N N B M M R
 R N T E L C A R Y M E L T
 E M A I G D D T I E V H S
 S E R C E M I D C T O F J
 Y B U F N B M P O E N L A
 A G V G E T B A S S I D M
 B F E B R E R E D H I J R
 E B M A R T E A G O S T C

Es mesos de s'any i es dies de sa setmana.

ENDEVINALLA.

Ran ran d'una paret vella
 planta de menjua creix
 si no la cuien quan neix
 de mascle torna femella.

**MATERIALS DE
 CONSTRUCCIO
 ANTONI VIDAL**

AGENT "FIBROTUBO"
MATERIALS DE CONSTRUCCIO
SERVEI A DOMICILI

Tel. 66 06 88

SOLUCIONS AL NUMERO ANT.

Onze insectes.

ENDEVINALLA: Dins l'Arca de Noè, perquè només n'hi havia un.

P'es forat des moix

Tant de fer bans i llavors resulta que els regidors no prediquen amb l'exemple.

**PERRUQUERIA
 FINA**

C/. D'es Vall, 49

Sabates Can Gramet

**VENDA DE MOSTRES
 PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
 LLUCMAJOR

DIESEL: AHORA MAS QUE NUNCA

Sube el precio de los combustibles. Sube la vida. Suba a un Diesel.
Y ahora más que nunca. Porque con cada litro que usted consume se ahorra 27 y hasta 34 pesetas (gasolina normal o super). Una buena razón para empezar a pensar en Diesel. Pensando en Seat.
Porque Seat le ofrece hoy la gama Diesel más amplia del mercado.
En el segmento de gran cilindrada (los Seat 131 CL Diesel 2500 y 131 Supermirafiori D 2500). En el segmento de los coches familiares (el Seat 131 Panorama Super D 2500).

Dentro de los coches de tipo medio (los Ronda Diesel CL/CLX). Los primeros Diesel en esta categoría. Una gama que demuestra la voluntad de Seat en el desarrollo y adecuación de los Diesel hacia el futuro.

Piense en Diesel. Piense en Seat. Ahora más que nunca.

**GAMA SEAT DIESEL
MAS DIESEL QUE NADIE**

SEAT

Cuidamos de su coche. Cuidamos de usted.

SEAT

Rubí Automóviles Lluçmajor, S.A.

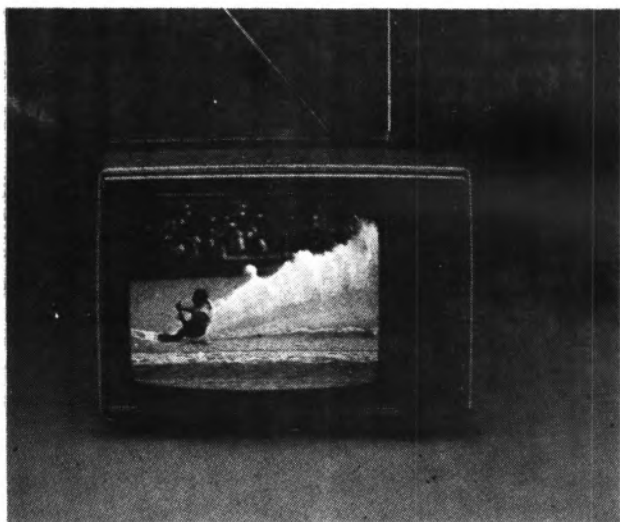
Carretera s'Arenal s/n. Tel. 66 02 34

LLUCMAJOR

Exposició a C. Terral, 4

S'ARENAL

CA'N BERNAT

TV COLOR
16" — 12 volts (bateria) i 220 w.

Carrer Sant Miquel, 51
Tel. 66 09 92 LLUCMAJOR

OBERT TOTS ELS DIES

SERVEI DE BEGUES I MENJARS
DE QUALITAT A PREUS RAONABLES

Avinguda Carles V (Tel. 66 11 17) LLUCMAJOR

Ca'n Pau Salvà

*ELECTRODOMESTICS
*INSTAL·LACIONS

ESTABLIMENT

S.C.L.

VIDEOS VHS I BETA

*AKAI	*SANYO
*BLAUPUNKT	*SHARP
*EMERSON	*SONY
*ITT	*TELEFUNKEN
*PLAYSONIC	*THOMSON

Si esperaba el último avance en imagen
Conecte con una técnica impecable.
Conecte un PLAYSONIC.

TENIM LES MILLORS MARQUES
I BONS PREUS

SERVEI PROPI

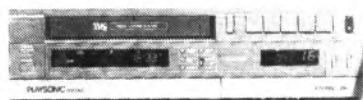

*BOTIGA: C/. Bisbe Taixaquet, 24

*TALLER: C/. Weyler, 1

Tel. 66 01 04 - 66 02 55

LLUCMAJOR

A PARTIR DEL MES DE DESEMBRE EL "FORN CA'N
PACO" I LA SEVA SUCURSAL OBSEQUIARA ALS SEUS
CLIENTS AMB TIQUETS PER A PARTICIPAR A LA
GRAN RIFA QUE ES FARA EL DISS' DE REIS

LLUCMAJOR

C/. Major, 79 - Telèf. 66 09 45

Ca'n Paco 2

C/. Cardenal Rossell, 48 - Tel. 66 12 52